

Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
Katedra pedagogiky a psychologie

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE
A CONTENT OF EDUCATION AT KINDERGARTEN

Bakalářská práce

LENKA TKÁČOVÁ

Vedoucí bakalářské práce
Mgr. Eva Svobodová

České Budějovice

2009

Poděkování:

Děkuji vedoucí bakalářské práce, Mgr. Evě Svobodové, za rady, připomínky a metodické vedení práce.

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Obsah vzdělávání v mateřské škole zpracovala zcela samostatně a veškerou použitou literaturu jsem uvedla v seznamu.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích

30. 3. 2009

.....

vlastnoruční podpis

Anotace:

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou tvorby třídního vzdělávacího programu.

V teoretické části nahlédneme do RVP PV, ze kterého při tvorbě vycházíme. Porovnáváme rozdíl mezi ŠVP a TVP. Názorně si ukážeme, jak zacházet s TVP a co by v něm nemělo scházet, na co by se pedagog měl zaměřit, ale také především, jak naplnit šťastné dětství dítěte nejen radostí, ale i vzděláním.

Praktická část obsahuje třídní vzdělávací program vypracovaný pro fiktivní mateřskou školu a rozpracovaný tematický celek. Pomocí dotazníku dále zkoumám, jak je v dnešní době pro učitelky v mateřských školách obtížné vypracovat svůj vlastní třídní vzdělávací program.

Annotation:

This bachelor's thesis is focused on the problems of the creation of the class education program. In the theoretical part we look into the RVP PV, which is the standard for the program creation. Comparing the difference between ŠVP and TVP. It will demonstrate how to deal with TVP and what it should not lack, what any teacher should focus on, but primarily how to make a happy childhood reality not only with joy but also with education. The practical part includes classroom training program developed for a fictitious nursery school and a developed thematic whole. Using a questionnaire to further examine how difficult it is for kindergarten teachers to establish their own class curriculum.

Obsah bakalářské práce

Úvod.....	6
I.Praktická část	
1. Význam kurikula.....	7
1.1 Jak chápeme kurikulum.....	7
1.2 Roviny kurikula.....	7
2. RVP PV.....	9
2.1 Hlavní principy RVP PV.....	9
3. Obsah předškolního vzdělávání.....	10
3.1 Obsah předškolního vzdělávání a rámcový vzdělávací program.....	10
3.2 Vzdělávací oblasti.....	11
4. Znalost RVP PV.....	13
4.1 Rozdíl mezi ŠVP a TVP	13
5. Tvorba TVP.....	15
5.1 Znalost složení třídy.....	15
5.2 Denní řád třídy.....	16
5.3 Tvoření pravidel.....	16
5.4 Portfolia dětí a učitelů.....	16
6. Tvoření školních a třídních vzdělávacích bloků.....	18
6.1 Školní a třídní bloky.....	18
6.2 Práce a rozvíjení tematických celků.....	18
6.3 Individuální vzdělávací plán.....	19
7. Cíle předškolního vzdělávání.....	21
7.1 Rámcové cíle.....	21
7.2 Klíčové kompetence.....	21
7.3 Dílčí cíle.....	22
7.4 Očekávané výstupy.....	23
7.5 Naplňování potřeb dítěte.....	23
8. Evaluace.....	26
8.1 Kritéria evaluace.....	26
II. Praktická část	
Třídní vzdělávací program.....	28

Tematické celky.....	34
Bílá zima je tu s námi.....	35
Léto plné pohádek.....	44
Dotazníkový výzkum.....	53
Závěr.....	61
Seznam použité a citované literatury.....	62
Přílohy.....	63

Úvod:

Jaké jste měli dětství vy? Co pro Vás znamená význam „radostné dětství“? Určitě každý z nás na tyto otázky odpoví jinak. Někdo kladně, ale bohužel jsou mezi námi i lidé, kteří by odpověděli záporně. Děti, které prožívají či prožily radostné dětství, jsou ve svém životě vyrovnanější a odhodlanější. Bohužel je na tomto světě i plno dětí či dospělých lidí, kteří tu možnost prožít pohádkové dětství neměli, ať už z jakýchkoli důvodů. Kde je chyba? Je chyba v nás dospělých? Na tyto otázky by si měl také každý odpovědět sám a zamyslet se nad tím, proč to tak vůbec je.

Je jen na nás dospělých, jak z dětí vychovat slušné lidi, vzdělávat je a umožnit jim prožít krásné dětství. Na rodičích, ale také na mateřské škole.

Jedním z prostředků, který může mateřské škole pomoci připravit dětem krásné dětství je dobře připravený vzdělávací program postavený na míru dětem, jejich zájmům a potřebám. Program, který je bude bavit, vzdělávat a rozvíjet.

Při mém dosavadním studiu a vykonané praxi jsem se setkala s učitelkami, které povinnost připravovat dětem zajímavý program považovaly za svou čest a samozřejmost. Jejich práce mi byla vzorem při tvorbě vlastního programu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Význam kurikula

Curriculum, které pochází z latiny, se přejmenovalo na dnešní kurikulum. Tento pojem se vyskytl už v šedesátých letech v jiných zemích, zatímco u nás byl hodně dlouho neznámý.

„Slovo pochází z latinského currere (běžet) a v podobě curriculum je jeho původní význam běh, ale také závodíště, a dokonce i závodní vozík. Vyjdeme-li z těchto významů, můžeme soudit, že vyjadřuje pohyb určitým směrem, po určité cestě k určitému cíli. V pedagogickém smyslu pak kurikulum můžeme chápat obdobně jako pohyb, který doprovází vývoj dítěte.“

(Eva Opravilová, Vladimíra Gebhartová, Jaro v mateřské škole, 1998, str.12)

1.1 Jak chápeme kurikulum

Kurikulum je chápán jako běh, který má stanovený „start, trasu a cíl.“ Kurikulum si můžeme vysvětlit následovně:

- a) „Jako vzdělávací program, plán nebo projekt výchovně vzdělávacího působení (vytyčení směru, délky a cíle trasy).“ (Eva Opravilová, Vladimíra Gebhartová, Jaro v mateřské škole, 1998, str.12)
- b) „Jako obsahová náplň výchovně vzdělávacího působení, to znamená všechno, co bývá zahrnuto v osnovách a metodických příručkách.“

(Eva Opravilová, Vladimíra Gebhartová, Jaro v mateřské škole, 1998, str.12)

U tohoto bodu budeme zvláště pozorovat, jak děti jsou schopné učení, zda chápou, co jim nabízíme v činnostech či vzdělání a zda můžeme nasadit rychlejší tempo a pokračovat dál ke složitějšímu. Vědět od čeho začneme a jak budeme pokračovat ve vzdělání dětí. Povšimneme si, co děti také více zaujme a co je naopak nezaujímá.

- c) „Jako dosažitelný výsledek, zkušenost, kterou si dítě v průběhu výchovně vzdělávacího působení podle určitého kurikula osvojí.“

(Eva Opravilová, Vladimíra Gebhartová, Jaro v mateřské škole, 1998, str.12)

1.2 Roviny kurikula

Kurikulum rozdělujeme do tří rovin, jsou to: rovina plánovací, rovina realizační a rovina výsledková.

Plánovací rovina „je zachycena v koncepčních materiálech, osnovách, metodických příručkách a učebnicích. Obsahuje základní rozhodnutí, např. zda je pro dítě účast v programu povinná, po jakou dobu, jaký má být výstup. Plánovací rovina může mít podobu stručné, jasně vyjádřené generální linie soustředěné do několika základních bodů. Může být formálním přehledem cílů, obsahu, prostředků a organizace výchovně vzdělávacího působení, které svěříme papíru, abychom je mohli kdykoli předložit kontrolnímu orgánu k nahlédnutí.“

(Eva Opravilová, Vladimíra Gebhartová, Jaro v mateřské škole, 1998, str.13)

Plánovací rovina je náročná, plánovaná dopředu a neměli bychom jí v žádném případě podcenit.

Realizační rovina zaznamenává to, co překládá, tak také přesně uskutečníme. „Konkrétně dokládá, co se plánovitě a promyšleně v duchu projektovaného kurikula opravdu odehrává, nebo výsledky okamžitého nápadu a improvizace na projektovaném kurikulu nezávislé. Realizační rovina kurikula na rozdíl od plánovací roviny, která je náročná na začátku, vyžaduje stálou průběžnou pozornost a zvažování.“

(Eva Opravilová, Vladimíra Gebhartová, Jaro v mateřské škole, 1998, str.14)

Měli bychom se pozastavit a zhodnotit, jak činnosti a určité situace děti prožívaly, jaké měly zážitky, co si osvojily a co si mohou odnést do života po ukončení mateřské školy a zda vše probíhalo podle našich plánu, jak jsme původně smýšleli.

Výsledková rovina, už z tohoto pojmu můžeme pochopit, o co se jedná. V této rovině vyhodnocujeme náš výsledek a hodnocení dětí, jak se se zájmen zapojovaly, jak je činnost bavila a do jaké úrovně vzdělávání byl plán naplněn. Tuto výsledkovou rovinu plno učitelek opomíjí nebo popíší stručně. Měli bychom si dávat pozor a důkladně zvážit naše hodnocení. Čím častěji opakujeme to, co děti už trochu znají, naše výsledky budou kvalitnější. Pro některou paní učitelku stačí jen, když dítě se přizpůsobí její potřebě, jiná paní učitelka hodnotí výsledek dítěte podle toho, jak je schopné samostatně pracovat na dané téma.

2. RVP PV

„ Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení. RVP PV stanovuje elementární vzdělanostní základ, na který můžeme navazovat základní vzdělávání, jako takový představuje základní východisko pro tvorbu školních vzdělávacích programů i jejich uskutečňování.

RVP PV určuje společenský rámec, který je třeba zachovávat. Je otevřený pro školu, učitele i pro děti a vytváří tak podmínky k tomu, aby každá škola, resp. pedagogický sbor, jakákoli odborná pracovní skupina, profesní sdružení či každý jednotlivý pedagog mohli – za předpokladu zachování společných pravidel – vytvářet a realizovat svůj vlastní školní vzdělávací program.“

(kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 4)

2.1 Hlavní principy RVP PV

- „ akceptovat přirozená vývojová specifika dětí předškolního věku a důsledně je promítat do obsahu, forem a metod jejich vzdělávání
- umožňoval rozvoj a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb
- zaměřoval se na vytváření základů klíčových kompetencí dosažitelných v etapě předškolního vzdělávání
- definoval kvalitu předškolního vzdělávání z hlediska cílů vzdělávání, podmínek, obsahu i výsledků, které má přinášet
- zajišťoval srovnatelnou pedagogickou účinnost vzdělávacích programů vytvářených a poskytovaných jednotlivými mateřskými školami
- vytvářel prostor pro rozvoj různých programů a kompetencí i pro individuální profilaci každé mateřské školy
- umožňoval mateřským školám využívat různých forem i metod vzdělávání a přizpůsobovat vzdělávání konkrétním regionálním i místním podmínkám, možnostem a potřebám
- poskytoval rámcová kritéria využitelná pro vnitřní evaluaci mateřské školy i poskytovaného vzdělávání“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 5)

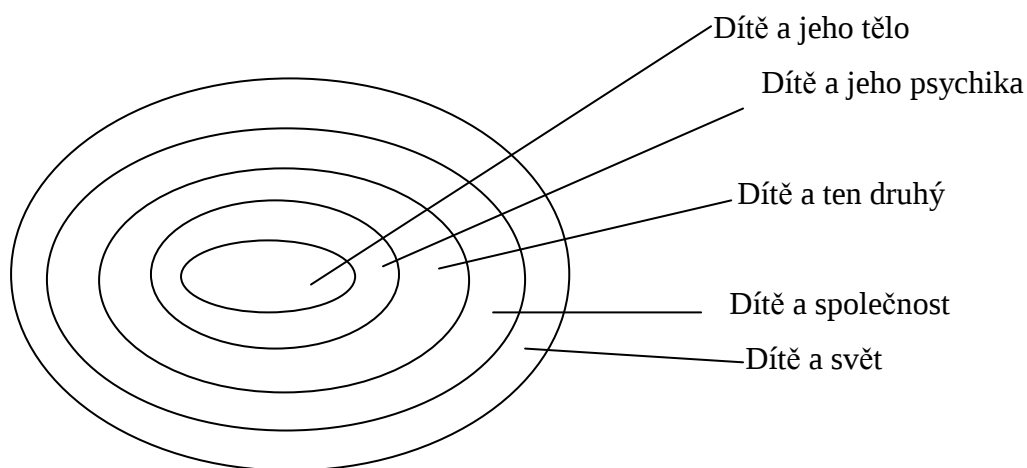
3. Obsah předškolního vzdělávání

„Zpracováním obsahu předškolního vzdělávání do školního kurikula či programu, vzniká učivo, či vzdělávací nabídka, kterou budeme s dětmi realizovat formou činností. V základním vzdělávání byl rozsah učiva stanoven předměty a osnovami, v Rámcovém programu pro předškolní vzdělávání jsou vymezeny obecně oblasti, kterých by se mělo vzdělávání dotýkat, formou dílčích cílů, vzdělávací nabídky, očekávaných výstupů a možných rizik, která ohrožují úspěšné vzdělávání. Konkrétní obsah si pedagog připravuje sám v rámci svých školních a třídních vzdělávacích programů. Konkretizace obsahu by měla probíhat formou integrovaných bloků, jejichž vzdělávací nabídka by měla směřovat k širšímu spektru dílčích cílů. V práci s obsahovou nabídkou je tak utvořen obrovský prostor pro tvořivost a fantazii učitele, jaký nenajdeme na žádném jiném stupni vzdělání.“ (Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str.10)

Je na učitelce, jak se k danému tématu postaví, které si vybere pro vzdělávání dětí tak, aby je to i bavilo a zároveň naplnila veškeré cíle, které si stanovila.

3.1 Obsah předškolního vzdělávání a rámcový vzdělávací program

„Vzdělávací obsah v RVP PV je uspořádán do pěti oblastí, které si můžeme znázornit formou pěti soustředných kružnic.“ (Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str.10)

(Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str.11)

3.2 Vzdělávací oblasti

Dítě a jeho tělo

- „Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologického je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str.13)

Dítě a jeho psychika

- „Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativitu a sebevyjádření, stimulovat osvojení a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str.15)

Dítě a ten druhý

- „Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonální oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 20)

Dítě a společnost

- „Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně – kulturní je uvést dítě do společnosti ostatních lidí a do pravidel soužití se s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 22)

Dítě a svět

- „Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 24)

4. Znalost RVP PV

Je velice důležité znát RVP PV a ŠVP, které nám dávají základní pravidla. RVP PV, z kterého vycházíme, je zákonem daný a každá učitelka by ho měla mít zcela výborně prostudovaný a vědět, jak s ním zacházet.

Samostatně si učitelky mohou vytvářet školní vzdělávací program (ŠVP) a třídní vzdělávací program (TVP) dle svého uvážení, co je pro jejich skupinu podstatné a důležité, mohou užívat vlastní fantazie a především inspirace od dětí. Vytváření svého vlastního TVP je nejen velice zajímavé, protože v dnešní době máme velké množství materiálů, inspirace a svobodné volby volit témata a jejich rozpracování, ale musíme si také připustit, že je velice obtížné vše sjednotit tak, aby to poskytlo dětem nejen poznání, vzdělání, naplnění, ale i radost, štěstí z prožitého dětství v mateřské škole.

Je na uvážení každé paní učitelky, jestli si v TVP rozpracuje tematické celky do podrobné části nebo nechá jen témata charakterizovaná v cílové a činnostní rovině a tematické celky si podrobně rozpracuje v týdenním programu.

4.1 Rozdíl mezi ŠVP a TVP

ŠVP je povinný pro všechny mateřské školy. Školní vzdělávací program je dokument školy, který je zpracován v písemné podobě a veřejnosti přístupný. Popisuje to, co má být pro celou mateřskou školu jednotné, definuje společné cíle a pravidla v určité mateřské škole.

Školní vzdělávací program by měl obsahovat tyto části:

- 1) Identifikační údaje. (název školy, adresa, telefonní číslo, e-mail, www. stránky, zřizovatel, platnost dokumentů)
- 2) Obecná charakteristika školy. (například: velikost školy, zahrada, počet tříd, historie, dostupnost, kulturní úroveň, způsob vzdělávání...)
- 3) Charakteristika vzdělávacího programu. (vize školy, vzdělávací cíle a záměry)
- 4) Analýza podmínek vzdělání.
 - a) Věcné podmínky (vybavení mateřské školy, prostorů ve škole, pomůcky...)
 - b) Životospráva
 - c) Psychosociální podmínky
 - d) Organizační podmínky chodu v naší mateřské škole
 - e) Řízení školy
 - f) Personální zařízení

g) Spoluúčast rodičů v naší mateřské škole

5. Jakou máme organizaci vzdělávání

6. Náš vzdělávací obsah

7. Evaluační systém, naše zhodnocení

Oproti školnímu vzdělávacímu programu, třídní vzdělávací program není povinný v mateřské škole vytvářet. Podle mého názoru si myslím, že třídní vzdělávací program je velice důležitý, potřebný a měla by si ho vypracovat každá učitelka pro svoji třídu. Ale je zde na uvážení dle každé učitelky, zda si ho vypracuje.

V TVP jsou více rozpracované integrované bloky do tematických celků, projekty a programy. Učitelky s těmito materiály pracují celý rok a postupně dopisují nové, zajímavé činnosti, záměry, cíle a nápady dětí.

Například: Kouzelná zima

– tematický celek: zimní zvířátka

- Učitelka do třídního vzdělávacího programu si může vypsát básně o zvířátkách, písničky, postup zimních her, hraní divadla o zvířátkách.
- Jak bude s tímto tématem pracovat
- Činnosti daného tématu, např.: odlévání stop ve sněhu, jak pomáhat zvířátkům v zimě (procházka do přírody a přichystat potravu do krmelce) ...
- Cíle daného tématu, např.: umět pojmenovat zvířátka, vědět čím je krmit, poznat stopy ve sněhu...
- Co od toho tématu očekává, že se děti naučí...
- Pro orientaci si vytvoří myšlenkovou mapu

Učitelka by si měla TVP vytvořit tak, aby se v něm mohla dobře orientovat. Je dobré, když na TVP spolupracují obě učitelky, které působí ve stejné třídě.

5. Tvorba TVP

Předtím, než začneme vytvářet třídní vzdělávací program, měli bychom vědět základní podmínky ke zpracování. Vědět, jak při práci postupovat. Předem si zjistit informace o třídě, kterou budeme tento rok mít na starost, znát jednotlivé děti, jejich potřeby a zájmy. Měli bychom mít připravené různé druhy materiálů, které chceme do TVP zařadit a vědět, jak a čeho chceme docílit. Po ruce je nezbytné mít ŠVP školy, RVP PV a Manuál k tvorbě školního (třídního) vzdělávacího programu.

Podle ŠVP zjistíme, čím se máme řídit a čeho se držet, jaké integrované bloky v třídním vzdělávacím programu budeme rozpracovávat podle svých potřeb.

„TVP můžeme sestavovat a zpracovávat více různými způsoby, a to v návaznosti na to, jak jsme vzdělávací obsah formulovaly v našem ŠVP a jaká pravidla pro tvorbu TVP jsme si v něm stanovily.“ (kolektiv autorů, prak.průvodce TVP ,2006, str.11) Měli bychom vždy vycházet z toho, co máme dané v našem ŠVP a rozpracovat jej do činností, které jsou výhodné pro vzdělávání dětí v naší třídě. Samozřejmě respektujeme také RVP PV.

5.1 Znalost složení třídy

Pro tvoření TVP je dobré předem znát svoji třídu dětí. Učitelky by si měly nejprve zjistit, jak věkově budou mít třídu složenou. Pokud budou mít samé mladší děti nebo starší děti či heterogenní věkovou třídu a jestli jsou ve třídě děti ze speciálními vzdělávacími potřebami.

Pomocí rodičů se spíše můžeme dozvědět další zajímavosti ohledně potřeb a zvláštností každého dítěte zvlášť, které bychom neměli nechat v pozadí. Vědět o každém dítěti, jak se zapojuje, co a jak zvládá, co se dá už od něho očekávat. Proto je dobré, aby učitelka vedla děti celou jejich docházku do mateřské školy. Není dobré, když dítě přechází každý rok do jiné třídy nebo se mění ve třídě pokaždé jiná učitelka. Nejenom, že to je náročné pro dítě, které mění neustále prostředí pokaždé, když si na něj zvykne a na kolektiv kolem sebe, ale i pro práci paní učitelky. Čím více v našem prostředí mateřské školy dítě známe, je jednodušší vytvářet činnosti, záměry a cíle ve třídě.

5.2 Denní řád třídy

Každá třída v mateřské škole má svůj vlastní řád, kterým se každý den řídí. Je velice důležité i pro tvorbu TVP, kdy si připravujeme činnosti podle časového hlediska ve třídě. Máme tím na mysli i společné přivítání, volnou hru, řízenou činnost, pohybové hry, vycházky na čerstvý vzduch, který je pro děti velmi potřebný. Veškeré činnosti a vzdělávání dětí by se měly shodovat s denním řádem.

5.3 Tvoření pravidel

Pravidla si vytváříme postupně a společně s dětmi. Připomínáme si je, ale také se jimi řídíme. Učitelka by měla být dětem příkladem. Pravidla ve třídě jsou důležitá nejen pro komunikaci, ale i pro to, aby si děti uvědomovaly určitý řád v mateřské škole i v životě. Pravidla vytváříme od nejjednodušších a základních, např. umět pozdravit. Postupem času vznikají pravidla podle potřeb a událostí v mateřské škole, např. s kamarády se nehádáme a hračky si půjčujeme.

5.4 Portfolia dětí a učitelky

Zakládání portfolia dětí i učitelek je dle mého názoru velice důležité a potřebné. Portfolia dětí: „V něm bychom měly postupně shromažďovat předmětné materiály, průběžně je zakládat, doplňovat a třídit. Kromě údajů z evidenčního listu to mohou být např. vstupní informace od rodičů, poznatky o rodinném prostředí dítěte, o průběhu adaptace, o spolupráci s rodiči, poznámky o prospívání dítěte, o důležitých okolnostech či událostech, poznámky o individuálních potřebách dítěte, o jeho silných i slabých stránkách, o jeho zálibách i obavách, úspěších i obtížích, dle potřeb také zprávy od odborníků (spec. Pedagogů, poradenských pracovníků apod.)“ (kolektiv autorů, praktický průvodce třídním vzdělávacím programem MŠ, 2006, str. 9,10)

Portfolium mapuje individuální pokroky každého dítěte. Do portfolia také zařazujeme kresby dětí celého jejich pobytu v mateřské škole, podle kterých také názorně ukazujeme jejich posun ve vývoji. Můžou se tam vyskytnout i fotografie z různých školních akcí i dovedností dítěte.

Portfolia nám pomáhají k tomu, abychom viděli nejen posun ve vývoji dítěte, ale také jejich nedostatky, které se snažíme zdokonalit k lepšímu. Informace o dětech jsou velice osobní, proto rodiče informace o svých dětech také dávají paní učitelce s důvěrou.

Nejenom, že zakládáme portfolia dětí, ale i paní učitelky si zakládají své třídní portfolia. Do učitelských portfolií si můžeme zakládat různé materiály, které nás zaujmou a s kterými chceme pracovat. Jsou to různé výstřižky z časopisů, články vytištěné z internetu, rozepsané básně, texty písní, pohybové hry, tvořivé práce, nápady, fantazie, návrhy a mnoho dalších. Myslím si, že portfolia učitelek je velmi výhodné si zakládat. Učitelka se může svým portfoliem nejen inspirovat k další práci s dětmi, ale kdykoliv do svých složek může nahlédnout, když zapomene např. text básně.

6. Tvoření školních a třídních vzdělávacích bloků

Tematické celky ve školním vzdělávacím programu jsou obecné a platí pro celou mateřskou školu. Takzvaně školní bloky v ŠVP nám dávají jasný cíl a záměr, čeho chceme dosáhnout a čím se budeme zabývat. Zatím, co třídní blok je „ušitý na míru“ jednotlivé třídy, kde záměry realizujeme a rozpracováváme do určitých činností. Dá se říci, že v ŠVP je dané téma, jeho cíle a záměry a v TVP jsou už tyto témata přehledně rozpracované na určité úrovni tak, aby se s nimi dalo pracovat.

6.1 Školní a třídní bloky

Školní blok

„Tematický celky v ŠVP, v němž jsou charakterizovány:

- cíle, resp. záměry a výstupy (které hlavní cíle naplňujeme, čím do které vzdělávací oblasti nejvíce přispíváme, k rozvoji kterých kompetencí, tj. schopností, dovedností poznatků, postojů a hodnot dítě vedeme apod.),
- přehled učiva (hlavní tematické okruhy, popř. nabídka vhodných okruhů činností a příležitostí).“ (kolektiv autorů, praktický průvodce třídním vz. prog. MŠ, 2006, str.12)

Třídní blok

„Tematický celek v TVP, v němž jsou charakterizovány:

- konkrétní cíle, resp. záměry, popř. očekávané výstupy u konkrétních dětí (co je naším konkrétním záměrem, k rozvoji kterých konkrétních schopností, dovedností, poznatků, postojů a hodnot děti povedeme),

přehled učiva:

- tematické okruhy rozvedené do dílčích tematických částí či podtémat,
- konkrétní činnosti a příležitosti (nabídka herních a didakticky zaměřených intelektových a praktických činností k tématu, vhodných svým výběrem i náročností pro děti ve třídě).“

(kolektiv autorů, prak. průvodce tříd. vz. pr. MŠ, 2006, str. 12)

6.2 Práce a rozvíjení tematických celků

Tematické celky můžeme rozvrhnout do malých dílčích částí, kde si určíme a rozvrhneme záměry a výstupy pro naši třídu dětí, kterou budeme ten rok učit.

Posléze si navrhujeme činnosti, které budeme chtít dětem nabídnout a s nimi uskutečnit. Měli bychom si řádně promyslet, jak hodnotit a sledovat plán, který jsme si navrhly. Tematický celek, který máme daný naší mateřskou školou v ŠVP si převezmeme a doplníme jeho cíle, záměry a činnosti. Nejlépe na dané téma si vytvořit myšlenkovou mapu, která nám napomáhá i k snadnější orientaci a postupu co chceme s dětmi uskutečnit.

Učitelka si plán rozpracovává postupně a sepisuje si poznámky. Záleží na každé učitelce, jak si plán podrobně zpracuje a na jaké úrovni.

Je důležité začínat od jednoduchého, což znamená, co už děti znají, čemu rozumějí a jsou schopny svými slovy vysvětlit. Potom můžeme po zjištění, co umí postupovat ke složitějšímu, kde znalosti dětí rozšiřujeme dál. Každý náš postup, cíl, činnost a záměr na dané téma, měli bychom být schopné zdůvodnit a srozumitelně popsat.

Své plány je nejlépe sepisovat jen v určitých bodech, kde potom postupně bud' dopisujeme i dle zájmu dětí nebo záležitosti i na naší tvořivosti, fantazii a nápaditosti, jak se tématu ujmout a nemusíme ho rozepisovat. Tím, že si učitelky rozepisují témata dopodrobna, je to svazuje při další tvořivosti s dětmi. A jejich plány nemusí být dokonalé, jak si při sepisování dopodrobna myslí. Pokud mají vše už sepsané a nastane situace, kdy se projeví to, že plán nemá vzdělávací kvalitu či přijde nový nápad, jak realizovat určitou část a nedá se to tam vepsat, protože by to narušilo další činnost v jaké postupovat, tak zbytečně přepisují celý plán od začátku. Proto je dobré, jak už jsem uvedla na začátku, vše sepisovat v bodech a postupně dopisovat.

Učitelka si své poznámky schovává na další práci, z které může čerpat. Píše je srozumitelně tak, aby je pochopil i druhý člověk, když by měl zastupovat v nepřítomnosti učitelky. Např. když je učitelka nemocná a třídu vede jiná učitelka nebo aby se v nich orientovala ředitelka školy, která musí naši práci kontrolovat.

6.3 Individuální vzdělávací plán

Vedle třídních vzdělávacích plánů máme také individuální vzdělávací plány, které zpracováváme pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, ale také i pro mimořádně nadané děti v naší třídě.

Individuální vzdělávací plán nevypracováváme sami, ale s pomocí speciálních pedagogů a s pomocí rodičů, který s individuálním plánem musí nejen souhlasit, ale také ho musí i schválit svým podpisem.

Vzdělávací plán můžeme také postupně dopisovat a upravovat tak, aby činnosti vyhovovaly dítěti. Aby bylo schopno je zvládnout, bylo úspěšné a mělo také na výběr z aktivit jako ostatní děti. V TVP bychom měli i navrhnout a zpracovat aktivity, které by bylo schopno zvládnout i dítě s postižením a věnovat se pozorně těmto dětem, jejich potřebám a vzdělávání. Samozřejmě nemůžeme opomenout ostatní děti. Proto pokud máme ve třídě dítě s určitým postižením a se specifickými vzdělávacími potřebami, tak nejen, že by měl být ve třídě menší počet dětí, ale také bychom měli mít přidělenou pomoc vzdělané asistentky. I přesto je ale tato práce ve třídě velice náročná a obtížná. Proto je velice důležité, aby si učitelka uvědomila, zda na tuto práci v dané třídě bude stačit. Jestli zvládne speciální pedagogickou péči, vysoké nároky, náročnou přípravu a zároveň naplnit vzdělávací podmínky ostatním dětem.

„Vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu v mateřské škole uskutečňujeme tehdy, pokud to situace vyžaduje (tzv., pokud bez něho nemůžeme vzdělávání dostatečně přizpůsobit specifickým potřebám a možnostem dítěte). Nejčastěji to bývá v případě individuální integrace dítěte, jehož zdravotní postižení je natolik závažné, že vyžaduje nejen značný rozsah speciální pedagogickou péči, ale také výraznou úpravu vzdělávacího programu.“ (kolektiv autorů, praktický průvodce třídním vzdělávacím programem mš, 2006, str. 25)

7. Cíle předškolního vzdělávání

„RVP PV definuje cíle jednak v úrovni obecné jako cíle rámcové a v jednotlivých vzdělávacích oblastech jako cíle dílčí. Tyto cíle by měla učitelka dobře znát a umět s nimi pracovat. Jejich platnost je však obecná, cíle nezohledňují specifika konkrétní dětské skupiny, ani potřeby jednotlivých dětí. Proto by měly učitelky umět formulovat si cíle či záměry vlastní, které vycházejí ze specifických potřeb dětí, klimatu třídy a respektují cíle určené RVP PV.“ (Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str. 13)

V RVP PV máme tyto následující kategorie, s kterými pracujeme:

- Rámcové cíle „vyžadující univerzální záměry předškolního vzdělávání.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str.)
- Klíčové kompetence „představují výstupy, resp. obecnější způsobilost, dosažitelné v předškolním vzdělávání.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str.)
- Dílčí cíle „vyjadřují konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str.)
- Dílčí výstupy „dílčí poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které dílčím cílům odpovídají.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 7)

7.1 Rámcové cíle

Rámcové cíle jsou univerzální a prolínají se všemi činnostmi, které v mateřské škole realizujeme. Jsou to:

- „Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznávání.
- Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.
- Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 8)

7.2 Klíčové kompetence

„Klíčové kompetence reprezentují v současném vzdělávání cílovou kategorii, vyjádřenou v podobě výstupů. V kurikulárních dokumentech jsou obecně tvořeny jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Jejich pojetí i obsah vychází z hodnot společností přijímaných a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence

přispívají ke vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu člověka a k posilování funkcí občanské společnosti.“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 9)

Máme tyto druhy kompetencí, které se mezi sebou propojují:

- „kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence činnostní a občanské“ (kolektiv autorů, RVP PV, 2005, str. 9)

7.3 Dílčí cíle

Dílčí vzdělávací cíle jsou od toho, aby si pedagog určil, co chce dělat či co chce sledovat, podporovat a učit. Dílčí cíle se rozpracovávají konkrétněji a učitelka by měla vědět, co chce po celý den děti učit. Měla by si rozpracovat na každý den určitou činnost a znát cíl, který chce touto činností dosáhnout. Například, když vezmeme z RVP PV jeden dílčí cíl dítě a jeho tělo: „uvědomění si svého těla“ Tento cíl si můžeme rozložit na konkrétnější záměry:

- učit děti pojmenovat části těla
- vytvářet povědomí o vnitřních orgánech a jejich funkcí
- zkoumat funkce jednotlivých částí
- chápat význam jednotlivých částí a orgánů
- uvědomit si svou podobnost s ostatními dětmi a dospělými
- hledat odlišnosti mezi tělem svým a těly jiných živočichů
- přemýšlet, co by se stalo, kdyby člověku některý orgán scházel (zrak, schopnost chůze...)
- uvědomit si, co je mému tělu příjemné a co ne, případně co bolí
- uvědomit si svou pohlavní identitu“ (Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str. 16,17)

Nikde není dáno, jak má přesně vypadat vypracování daného záměru a jak by měla vypadat příprava pedagogů na vzdělávání dětí. Můžeme si navrhnout spoustu dílčích cílů a z toho si nějaký vybrat, na který se nejvíce zaměříme. Učitelka si sama stanoví cíl práce, ale hlavně aby věděla, proč si ho vybrala a co chce u dětí rozvíjet, co je pro jejich vzdělání potřebné a přínosné.

„Můžeme se pokusit vyjmenovat dílčí cíle, které by se v průběhu určitých činností, které si předem dáme, realizovaly:

- rozvoj řečových a komunikačních dovedností
- rozvoj zájmu o podobu jazyka
- posilování přirozených poznávacích citů
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj schopnosti vyjadřovat své pocity
- rozvoj a kultivace mravního vnímání
- seznamování se s pravidly ve vztahu k druhému
- posilování prosociálního chování, poznávání pravidel společenského soužití
- rozvoj vkusu
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách...“ (Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str.18)

Žádnou z pěti oblastí, které nám udává RVP PV, bychom neměly ve vzdělávání předškolního dítěte opomenout. I když si vytváříme vlastní dílčí cíle, tak by se měly podmínky shodovat s RVP PV.

7.4 Očekávané výstupy

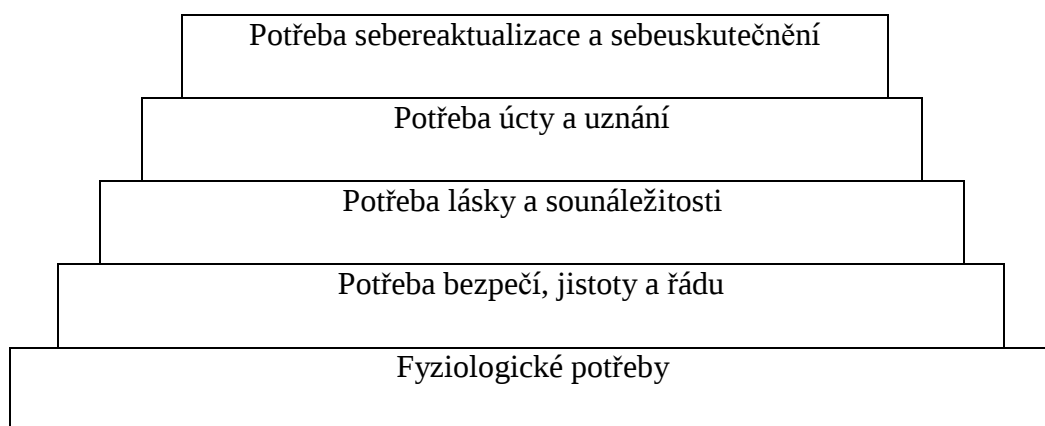
„Očekávané výstupy jsou vlastně dílčí výstupy vzdělávání, které mají charakter způsobilostí, kterých dítě může dosáhnout v době před ukončením docházky do MŠ. Dítě není povinné všechny tyto způsobilosti zvládnout, ale učitelka by měla vědět, kde má dítě své silné a slabé stránky. Očekávané výstupy nám mohou pomoci při evaluaci a nebo při vymezování cest, kterými bychom se měli vést.“ (Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str.19)

7.5 Naplňování potřeb dítěte

K naplňování potřeb dítěte nám slouží model Maslowovy pyramidy. Jejích pět pater bychom měli v mateřské škole naplňovat u každého dítěte. Nejdůležitější jsou první dvě patra, která by měla být naplňována, pokud tak není, nemůžeme dosáhnout ostatních pater pyramidy.

Pokud chceme, aby dítě dokázalo respektovat i druhé, umělo oplácet lásku ostatním, přijímat nové věci a lidi ve svém okolí, tak bychom měli mít dospělí jít dětem příkladem. Dítě by se v mateřské škole mělo cítit bezpečně, uznávané a mělo by pociťovat lásku a náklonnost od učitelky. U každého dítěte bychom měli sledovat a naplňovat jeho pyramidu potřeb, ale bohužel při velkém počtu dětí ve třídě to je nad síly pedagoga, ale i tak by si měl učitel poradit, jak sledovat a naplňovat potřeby u dětí, alespoň v minimálním množství.

Pyramida potřeb:

Do fyziologických potřeb zahrnujeme jídlo, pití, odpočinek, pohyb, hygienu, sexuální potřeby, potřeba tepla, světla, prostoru a kyslíku. Co se týče jídla, tak děti do něj nenutíme, ale naopak se snažíme je motivovat. Měli bychom jim dát možnost výběru a samostatnosti k tomu, aby si jídlo sami nandali. Měli bychom jít dětem příkladem, sedět s nimi u stolu a říct dětem zajímavosti o jídle. Stejně tak to je i u nápojů, dáváme dětem na výběr a možnost nalévat si sami. Připomínáme, jak je důležité, aby na pití nezapomínali. Ke spánku také děti nenutíme, pokud dítě nechce spát, měli bychom mu nabídnout klidovou činnost v mateřské škole. Malé děti by měly aspoň chvíli odpočívat na lehátku. Děti potřebují k uspokojení fyziologické potřeby hodně pohybu, u nich je to spíše běh.

Potřeba bezpečí, jistoty a řádu, do této potřeby zahrnujeme učitelku, prostor a pravidla.

„Učitelka je pro dítě vzorem v oblasti sociálního chování k ostatním dětem. Pokud na děti křičí, můžeme očekávat, že děti budou také ukřičené, a navíc vystrašené. Pokud se chová prosociálně, lze obdobné chování očekávat i u dětí.“

(Eva Svobodová, Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání, 2007, str. 17)

Dítě, když přijde do mateřské školy, kde jsou velké prostory, vysoké zdi, je to pro něj nové a neznámé místo, proto potřebuje čas, než vše okoukne a prozkoumá, aby se cítilo bezpečně.

O pravidlech v mateřské škole jsem se zmiňovala na straně 16.

Pro potřebu lásky a sounáležitosti je velice důležitý oční kontakt, fyzický kontakt, soustředěná pozornost, pravidla, dárky, odměna a slova.

Potřeba úcty a uznání: „K tomu, aby se člověk naučil vážit si sám sebe, potřebuje ve svém sociálním prostředí vnímat, že lidé, kteří jsou s ním v interakci, mu projevují úctu. Potřebuje vidět sám sebe v sociálním zrcadle, které mu okolí nastavuje, jako člověka milovaného a respektovaného. Podle čeho člověk pozná, že si ho druzí váží, že mu projevují úctu? A lze dětem projevovat úctu? Vždyť jsou ještě malé!“

(Eva Svobodová, Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání, 2007, str. 27)

Potřeba sebeaktualizace a sebeuskutečnění: „Čas dětství je charakteristický obrovským bohatstvím možností a příležitostí růstu a rozvoje (potencialit), kterým bychom mi dospělí měli sloužit a nést odpovědnost za jejich rozhodování a naplňování. To, zda budou potenciality dítěte aktualizovány, závisí na tom, vytvoříme-li mu nejen dostatečné rozvíjející podmínky materiální, ale i sociální.“

(Eva Svobodová, Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání, 2007, str. 31)

8. Evaluace

„Evaluace je proces průběžného vyhodnocování vzdělávacích činností, situací i podmínek vzdělávání realizovaný uvnitř mateřské školy, který se odehrává v několika na sebe navazujících a opakujících se fázích.“ (RVP P, Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str. 60)

Evaluace je určité zhodnocení tematického celku, který jsme vykonali. Učitelka by toho hodnocení neměla brát na lehkou váhu a měla by psát nejenom to dobré, co děti naučila, jeho vzdělávací přínos, očekávané výstupy zda byly naplněny, ale měla by také zhodnotit celkovou práci tematického celku a připustit si chyby a vědět, jak je napravit. Hodnotí nejenom děti, jak pracovaly, ale především hodnotí sama sebe. Hodnocení dětí by nemělo být unáhlené, stručné a tak, aby někoho celé hodnocení neranilo.

Dříve se hodnotily i paní učitelky, při poradách, kdy paní učitelka vystoupila a někdo jiný jí říkal, kladné a záporné sdělení její práce. Mnohdy to bylo velice nepříjemné a urážlivé. Přeci učitelka, která se snaží dávat dětem nejenom nejlepší vzdělání, ale i laskyplné přijetí a objetí, které potom někdo nepříjemně zkritizoval, byla dost bolestivá rána.

Evaluace by se měla zapisovat průběžně, každý den a měly by na ní spolupracovat obě paní učitelky, které se střídají ve své třídě. Tímto zhodnocením zjišťujeme, zda svou práci děláme dobře či naopak. K tomu, co se nám v naší práci nezdařilo, vrátit se třeba za měsíc.

8.1 Kritéria evaluace

1) „Rizika:

- v RVP PV jsou v oblasti vzdělávacího obsahu pojmenována rizika, kterých bychom se měli v mateřských školách vyvarovat. Jedním z kritérií při evaluaci může být ověřování absence těchto rizik v naší mateřské škole.

2) Rámcové cíle:

- Rámcové cíle si můžeme přeformulovat do otázek (Co se dítě učí? S jakou hodnotou se setkává?) a podle nich korigovat své působení.

3) Dílčí cíle:

- Po realizaci určitého bloku činností mohu provést kontrolu, které cíle z RVP PV byly v rámci realizovaných činností naplňovány a které ne. Smyslem tohoto sběru informací je dozvědět se, které cíle nesmím opomenout při plánování a realizaci dalších činností.

4) Podmínky předškolního vzdělávání:

- Pojmenování skutečných vzdělávacích podmínek v naší škole a jejich porovnání s podmínkami v RVP PV nás může dovést k tomu, abychom hledali cesty k jejich vylepšení.

5) Klíčové kompetence:

- Pomocí klíčových kompetencí pojmenovaných v RVP PV si mohu např. rok před ukončením docházky dítěte do MŠ ověřit míru jejich naplňování u každého dítěte a stanovit individuální vzdělávací potřeby jednotlivých dětí.

6) Dítě a rodiče:

- Významným kritériem je pro učitelku spokojenost dětí a jejich rodičů, to, že se děti do mateřské školy těší.“ (Eva Svobodová, Obsah a formy předškolního vzdělávání, 2007, str. 66)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

TŘÍDNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Fiktivní třídní vzdělávací program inspirován školním vzdělávacím programem z MŠ Nerudovy.

Charakteristika třídy Sloníci a děti.

Naše třída je věkově heterogenní:

3 roky – 7 dětí

4 roky – 5 dětí

5 let – 7 dětí

6 let – 2 děti

Třídní učitelka: Lenka Tkáčová

Po dobu pobytu v mateřské škole jsou děti se svojí paní učitelkou ve své třídě Sloníků. Pokud se děti přesouvají do jiné třídy v Mateřské škole Sluníčko, necháváme vzkaz na hlavních dveřích u třídy.

Naši třídu Sloníků navštěvuje 21 dětí z toho 12 holčiček a 9 chlapců.

Žádné dítě ve třídě není integrováno.

Orientační časový rámec pro činnosti dětí:

7:00 – 8:30 – ranní scházení dětí, volná hra dětí ve třídě, individuální činnosti učitelky s jednotlivými dětmi.

8:30 – 9:00 – společné přivítání, ranní cvičení, hry, ranní kruh

9:00 – 9:15 – svačina, popřání dobré chuti s básní

9:15 – 10:00 – řízená činnost s dětmi

10:00 – 11:45 – pobyt venku

11:45 – 12:00 – oběd

12:30 – 13:00 – společná pohádka, rituál (mazání ručiček olejíčkem s básní, pohádka)

13:00- 14:30 – rozcházení dětí domů, odpočinek dětí

14:30 – 15:20 – odpolední svačina

15:20 – 17:30 – odpolední zájmová činnost, volná hra dětí, dle stavu počasí pobyt na školní zahradě, odchod dětí domů

Filozofie a cíle z ŠVP:

Naším přáním je dětem vytvořit atmosféru láskyplného přijetí v prostředí, kde se děti budou cítit v bezpečí, což znamená, že se všichni (učitelky i provozní zaměstnanci) budeme snažit mít vztah k dětem kamarádský, vstřícný a tolerantní, řídit se dle zásad efektivní komunikace. (doporučená literatura: Respektovat a být respektován, P. Kopřiva, J. Nováčková, D. Nevolová, T. Kopřivová)

Naše záměry z ŠVP PV:

- Budeme se věnovat vylepšování správné výslovnosti a celkového jazykového projevu dětí při všech příležitostech, které v MŠ nastanou
- Hledat způsoby, jak průběžně a pro děti zajímavě rozvíjet jemnou a hrubou motoriku (grafomotoriku).
- Při každé činnosti rozvíjet nejen fantazii, nápady, paměť, tvořivost, představivost, schopnost, nadšenost, zručnost, ale i prosociální chování dětí.
- Rozvíjet předmatematické pojmy při činnostech, které jsou dětem blízké (př. porovnávání velikosti autíček, řazení hraček podle velikosti, atp.)
- Rozvíjet osobnost každého dítěte a jeho pozitivní sebepojetí prostřednictvím správného vzoru a uznáním či oceněním dětských výtvorů.
- Učit děti pomáhat mladším kamarádům při oblékání, stolování a jiných činnostech.
- Učit k samostatnosti
- Snažit se o to, aby děti uměly používat základy slušného chování v různých situacích (poprosit, poděkovat, pozdravit...)
- Zdokonalovat hygienické návyky a sebeobslužné činnosti.
- Snažíme se u dětí vybudovat kladný vztah k přírodě a vůbec k celému světu díky výletům do přírody, poznávání jiných kultur, národností, zvyků a prohlížením encyklopedii pro děti.
- Připravovat předškolní děti na vstup do ZŠ.

Usilujeme také o to, aby:

- Děti dokázaly nebo se snažily pomoc druhému člověku v běžných situacích, které v MŠ nastanou a oceňujeme, když se jim to podaří

- Dokázaly si samy poradit s problémem, a proto se jim snažíme při řešení vlastního problému ukázat vhodný příklad.
- Neubližovali sobě, dětem, hračkám, učitelce a přírodě, to znamená: nesmí to bolet
- Vážili si jeden druhého bez ohledu na to, jak ten druhý vypadá.
- Děti prožívaly radostné dětství, plné lásky, pochopení a měly radost z nového objevování, tvoření a chuť se učit se zájmem novým věcem. A to díky vstřícnému chování nás všech.
- U nás ve třídě Sloníků bylo podnětné prostředí, které je správné pro celkový rozvoj dítěte.

Pravidla v naší třídě Sloníků si společně určujeme s dětmi podle toho, jaké situace nastanou. Pravidla směřují především k tomu, aby se děti cítily ve třídě bezpečně, vzájemně si neubližovaly, chovaly se k sobě vstřícně a přátelsky. Tato pravidla si nejen připomínáme, ale také se jimi všichni řídíme.

Jaké zvyklosti a zásady dodržujeme:

- Při příchodu do třídy přivítáme každé dítě s otevřenou náručí a úsměvem, aby měl pocit jistoty, bezpečí a lásky.
- Při ranním příchodu je také velice důležitá komunikace s rodiči.
- Rituál zazvonění zvonečkem, děti ví, že se připravujeme k nové společné činnosti a mají si uklidit hračky na své místo.
- Každý den se společně přivítáme:

„Dobrý den“
 Dobrý den Slunce,
 Dobrý den Země,
 Dobrý den kameny, rostliny a stromy,
 Dobrý den zvířátka, ovečky a ptáci
 co v povětří létáte,
 ryby, co ve vodě plavete a vlnky děláte,
 malé vlnky, velké vlny.
 Dobrý den ty, dobrý den já.
 A kdo tady s námi není,

tomu pošlem pozdravení.
Dobrý den, dobrý den,
Ať je krásný celý den.
Slunce vstalo,
Vzhůru vystupuje,
Své kolo paprsků ukazuje.
Na zem dolů svítí,
Den budeme opět míti.
Teple celou zemi svírá
do slunečně mateřského klína.
Pod nohama pevná zem,
Rukama tvoříme den co den.
Nad hlavou mám modré z nebe,
V srdci mém sluníčko tebe,
Dobrý den, dobrý den,
Ať je sluncem prozářen.

(při básni cvičení), (inspirace, praxe MŠ České Budějovice)

- Při každém jídle si společně popřejeme dobrou chuť přidržením za ruce svého kamaráda vedle sebe.

„Všechno, co roste ze země,
chutná a voní příjemně.
Sluníčko s deštěm den co den
rostlinky vytahuje ven.
Děkujem ti Sluníčko,
žes uzrálo zrníčko,
děkujem ti Zemi milá,
žes to zrno v sobě skryla.
Dobré chutnání.“

(inspirace, praxe MŠ České Budějovice)

- Učitelka při jídle sedí u stolečku s dětmi a jde jim příkladem.
- Děti si sami řeknou, kolik chtějí množství jídla.

- Pokud dítě určité jídlo nemůže ze zdravotních důvodů, tak po dohodě s rodiči je možnost upravit jeho jídelníček.
- Děti se učí stolovat sami, popřípadě starší kamarád může pomoci mladšímu.
- Týdenní rozpis jídel je na nástěnce v šatně.
- Děti, které dojí, si mohou prohlížet knihy pro zpříjemnění při čekání na ostatní.
- Děti do jídla nenutíme, ale spíše motivujeme. Používáme hry, jako např.:

„Na obchod“: pečivo nakrájíme na kostičky a můžeme otevřít obchod. Děti motivujeme hrou, učíme je slušnému chování, samostatnosti (pozdravit, požádat sám co si přeje, poděkovat, rozloučit se, nestrkat se ve frontě na nákup), učí se a opakují si počítání.

Dítě: „Dobrý den, já bych si přál (a) 1 žraloka.“

Učitelka: „Dobrý den, tak to mi dáte 5 korun.“

Dítě: na dlaň paní učitelky vytleská a nahlas počítá do pěti. „Děkuji, nashledanou.“

Učitelka: „Děkuji, nashledanou.“

Před obědem:

Posadíme se do kruhu a čteme pohádku k danému tématu. Po pohádce přijde na řadu rituál s olejíčkem.

Rituál:

Nastavíme ruce dlaně,	ať v nich sílu máme.
olejíček dáme na ně.	Nahoru a zase dolů,
Máznu sem a máznu tobě,	hrají si dvě ruce spolu.
dej si obě ruce k sobě.	Nakonec se obejmou
Ruce, prsty, dlaně,	pěkně jemné, hladké jsou....
olejíček patří na ně.	A voňavé.....(přivoníme si k rukám)
Šup sem, šup tam, roztíráme	

(inspirace, praxe MŠ České Budějovice)

Shrnutí důležitých zásad pro komunikaci s dětmi:

- Děti se snažíme vést k tomu, aby se pokusily poradit s problémem samy, pokud nelze, mohou se obrátit s problémem o radu paní učitelky.
- Děti by měly mít u paní učitelky jistotu, proto se na ní mohou obrátit.

- Paní učitelka rozhodne dle individuálních možností dětí, pokud přijdou požádat o pomoc při oblékání v šatně. (děti učíme „kalhoty, mikinu, boty, bundu...)
- Při vážných problémech, podle uvážení paní učitelky řešíme společně s dětmi v ranním kruhu (vyprávění, jak by se v určité situaci měly chovat, co je správné a co není správné.)

Integrovaný blok z ŠVP, které jsou společné všem třídám mateřské školy Sluníčko:

Tematické celky si učitelky vytváří samy a inspirují se fantazií a nápady dětí.

- 1) Malíř podzim
- 2) Kouzelná zima
- 3) Rozkvetlé jaro
- 4) Sluníčkové léto

Charakteristika bloku:

Malíř podzim:

Záměrem je děti seznamovat s podzimní přírodou, budovat kladný vztah k přírodě a okolí kolem nás. Seznamování s barvami, které celý podzim oklopuje. Učit pojmenovat zvířátka, která žijí v lese.

Vážít si svého kamaráda.

Děti se seznamují s dětskými encyklopediemi, umět zacházet s knihou.

Prohlubujeme citový vztah k rodině a místu bydliště.

Přidělujeme a seznamujeme se s druhy ovoce a zeleniny.

Budeme si hrou předvádět a poznávat řemesla.

Kouzelná zima:

Záměrem je seznamovat se, se zvyky a tradicemi. Zimní přírodou. Navodit kouzelnou Vánoční atmosféru.

Dbát na své zdraví v zimním období.

Podporovat tělesný rozvoj a radostné dětství v zimních radovánkách se sněhem.

Procvičovat prstové a artikulační cvičení.

Zaměříme se na předmatematické představy.

Budeme si užívat zimních sportů.

Rozkvetlé jaro:

Záměrem je prohlubovat vztahy mezi lidmi kolem nás. Pomáhat kamarádům a neubližovat si. Vážít si jeden druhého.

Poukazujeme na hygienické návyky.

Budeme poznávat kvetoucí rostliny.

Poznávat části našeho těla.

Sluníčkové léto:

Záměrem je vést děti k samostatnosti a zodpovědnosti.

Budeme se seznamovat s dopravními prostředky a značkami.

Budeme si užívat krásného slunného léta v přírodě.

Tematické celky:

1) Malíř podzim – Kamarád je ten, kterého mám rád

- Co nám pan malíř namaloval?
- Slad'oučké jablíčko
- Poznáváme řemesla
- Co voda dokáže
- Chytrý drak

2) Kouzelná zima – Mikuláš je hodný pán

- Bílá zima je tu s námi
- Voňavé Vánoce
- Zvířátka v zimě
- Oblečení pro zahřátí

3) Rozkvetlé jaro – Vítání jarního Sluníčka

- Rostlinky, květy a mlád'átka
- Velikonoce
- Slet čarodějnic
- Moje maminka
- Jak roste naše tělo

4) Sluníčkové léto – Hola, hola děti, léto volá

- Výlet do přírody
- Letní radovánky
- Kde je náš domov
- Léto plné pohádek
- Rozloučení s předškoláky
- Už tu máme prázdniny

Orientační nahlédnutí do dvou tematických celků:

1) Bílá zima je tu s námi.

Záměry školního vzdělávacího programu a činnosti z nich vyplývající:

- Rozvíjet čich
- Procvičit dovednost s nůžkami
- Zdokonalovat paměť a sluch dětí
- Uvědomit si proč je správné pomáhat zvířátkům a ptáčkům v zimě
- Procvičit grafomotoriku
- Poznávat co je led, sníh, mráz, voda
- Znat jak jdou po sobě roční období
- Vědět proč je důležité být v zimě v teple
- Cvičit pohybovou zdatnost
- Poznáváme zimní sporty
- Procvičovat předmatematické představy
- Procvičovat dechová cvičení

Činnosti:

- přivonění různých druhů čajů
- poslech ptačího zpěvu
- povídáme si společně o zimě, čím se liší od jiných ročních období
- stříhání papíru sněhové vločky, které si složíme
- učit se, jak se správně v zimě oblékat kalhoty, mikiny, boty, bundy...
- obrázek bludiště – ptáček, který hledá správnou cestičku ke krmítku
- kolik má koulí sněhulák, kolik rukou

Pohybové hry:

Zásady pro vedení her:

- Pohyb k dětství patří.
- Děti si více pamatují a baví je pohybové hry, při kterých jsou různé říkanky a básničky.
- Děti se hrou učí.
- Rozvíjet paměť dětí.
- Umožnit a nechat je prožít radost ze hry.
- Rozvíjet spolupráci v kolektivu.
- Procvičovat pohybovou zdatnost.

1) Zima

Volá vložka vložku,
ať prý na ní počká.
Že neví, kam padá,
má zavřená očka.

- Děti stojí v kruhu s rozestupy a drží se za ruce povýš. Jedno dítě je v kruhu, pak běhá mezi dětmi (jako tkaní). Na slovo: „očka“ vběhne dítě dovnitř kruhu a vyskočí na svého kamaráda, kterého vystřídá.

2. Na zmrzlé bratry

My jsme zmrzlí bratři,
hrozní, jak se patří.
Já mám nos červený,
já do modra zbarvený.
A kdo se nás nebojí,
ten ať chvíli postojí.

- Dvě děti stojí spolu proti ostatním a říkají básničku. Po dokončení básničky děti odpoví: „My se mrazu nebojíme, hrajeme si a dovádíme.“ Děti se rozutíkají před dvojicí. Dotekem zmrazují, pokud jsou všichni zmrzlí (nehýbají se), řekneme všichni „čáry máry míč, ať jsou mrazy pryč.“ -hra se opakuje.

3. Obloha je celá šedá,
vločka na zem cestu hledá.
A když spadne, maličká,
svítí jako hvězdička.

- Děti sedí v kruhu, vybrané jedno dítě má zimní čepičku a chodí při básničce kolem kruhu. Ve větě: „a když spadne...“ dítě předá čepičku jinému dítěti, které si samo vybere. Dítě, které dostane čepičku vyskočí a honí kolem kruhu kamaráda, který mu jí dal. Při posledním slově „hvězdička“ si honěné dítě sedne na místo kamaráda a hra pokračuje.

Hra na paměť:

- Děti sedí v kruhu a každý si nasadí svojí zimní čepičku. Vybere se jedno dítě a to si prohlédne, jakou čepičku má kamarád. Potom se vybrané dítě otočí a dvě děti si vymění čepičku. Hádač hledá, jaký kamarádi si svojí čepičku vyměnili. Můžeme i napomáhat, když dítě chodí dokola, tím že společně říkáme, přihořívá (když je blízko), samá voda (když je jinde) a hoří (najde čepičky). Hra se opakuje s jiným dítětem.

Básničky:

- Procvičovat a rozvíjet paměť.
- Rozvíjet řeč a slovní zásobu.
- Uvědomit si a pochopit text básně
- Kultivovat jazyk, porozumět významu...

Klouzačka

Jiří Faltus
Komín kouří,
čadí, dýmá.
Chce se zahřát,
je mu zima.

Nespokojený sněhulák

Ludvík Středa
Ošívá se sněhulák,
chlouba naší ulice.
Na hlavě mu sedí pták
místo teplé čepice.

Lenoch jeden,
šup a jedem!
Po zadečku
se teď svezem.

Když vyšplhal
na střechu,
nazpátek že
Nevyleze?
(Sluníčko, roč.18, č.5)

Modrá a bílá
František Hrubín
Bílá zima, modré mrazy,
sněhuláci celí nazí.

Proč si, sněhuláku náš,
ze zimy nic neděláš?

Nic lepšího nad mráz není,
zima je mé potěšení.
Modrá zima, bílý sníh,
děti v teplých čepicích.
(Modré nebe)

Čtení pohádek:

- Děti pohádky milují, čtením rozvíjíme jejich fantazii.
- Po přečtení pohádky si také můžeme zahrát divadlo, rozvíjet tvořivost a nápady dětí.
- Rozvíjet paměť a pozornost dětí.
- Z pohádek se děti mohou dozvědět i plno zajímavých kouzelných věcí.
- Rozvíjet sluchovou činnost při práci měnícího tonu hlasu.

Bručí, vrčí sněhulák,
hledá klidné přístřeší,
on ho totiž ptáček, pták
lechtá drápkem na pleši.
(Sluníčko, roč.18, č.5)

Únor
Ivan Blatný
Jirka se ještě klouže,
z klouzaček budou louže.

Ať je to hodně brzy,
už nás ta zima mrzí.
(jedna, dvě, tři, čtyři, pět)

- Pohádky nás inspirují k mnoha činnostem (výtvarná výchova, pracovní činnost, hudební výchova, pohybové hry...).
- Učit děti spolupracovat s ostatními při hraní rolí při divadelní scéně.
- Umožnit dětem projevít vlastní názor na pohádku.

Jak se vstává v zimě kohoutovi? – Vladimíra Gebhartová

Jak spolu pletli svetr.(vepřík a kůzle) - Václav Čtvrtek

Písně:

„Zima, zima tu je...

„První sníh.“ – Václav Čtvrtek, hudba: Václav Bláha

- Děti seznamovat s hubenými nástroji (dřívka, bubínek, triangel...).
- Rozvíjet sluch, při rozeznání hudebních nástrojů, tónů.
- Vytleskat jednoduchý rytmus písně.
- Rozvíjet paměť (pamatovat si text písně).
- Umožnit vyzkoušet si hudební nástroje.
- Rozvíjet po hlasové stránce.
- K písni zařadit i pro zpestření jednoduchý taneček.

Dechové cvičení:

- Jak fouká vítr (slabý, silný – výfuky, nádechy, pofukování – rychle, pomalu).
- Nafouknutí jedné části tváře, druhé části tváře, pokusit měnit pravou – levou část rychleji, obě strany tváře nafouknout.

Procvičení jazýčka:

- Pohyby jazyka doprava, doleva, nahoru dosáhnout na nos, dolů dosáhnout na bradičku, vypláznutí jazýčku.
- Blekotání (jako čertíci).

Procvičení pusinky:

- Špulení pusinkou (předvést, jak dělá rybička, poslat mamince pusinku).
- Mlasknutí pusinky, rychle mlaskání, bručení (povolení rtů)

Atikulační cvičení:

- Zavoláme na kamaráda (Honzo, Honzíku, Jendo... měníme tón hlasu)

Prstové cvičení:

- „Ťuká, ťuká dešťík na široký deštník. Ťuká, ťuká prstíkem, kdo je pod tím deštníkem?
- „To jsem já panenka, točí se mi sukénka. Běžím, běžím k Sluníčku, osušit si sukničku.
- „Když zamrznou kaluže, potoky a louže, nikdo za to nemůže, že to všude klouže.“

Výtvarná výchova:

1) Sněhulák

- S pomocí paní učitelky si děti podle šablony na A4 obkreslí sněhuláka.
- Natrháme na malé kousíčky bílý papír a uděláme si z něj malé kuličky, které po na tření lepidlem, sněhuláka nalepíme. Poté natrháme černý a červený papír a kuličky opět přilepíme na místo, kam patří (oči, knoflíky, nos). Hrncem polepíme například hnědými kuličkami.

2) Rukavice, šála:

- Děti si podle šablony obkreslí rukavičku nebo šálu. Menším dětem paní učitelka pomůže.
- Děti mají na výběr voskovky, tempery na vybarvení rukavice a šály.
- Po uschnutí výkresu s dětmi vystříhneme.

3) Kreslení zimní přírody:

- Na černý či modrý papír kreslíme zimní přírodu, děti mají na výběr bílou pastelku nebo bílou temperu.

4) Skládání a vytřihování vloček z papíru

5) Slepování zimy:

- Dětem dáme kusy látek (různých odstínů modré), které lepí společně podle své fantazie na čtvrtku papíru (předem nastříhané látky nebo starší děti stříhají látky samy)

6) Zapouštění různých odstínů modré barvy:

- dle fantazie dětí

7) Vytvoření zasněženého města:

- děti mají k dispozici různé druhy velikostí krabic, vatu, vatové tampóny, bílý a modrý papír a látky, lepidlo, rýže, krupice, voskovky, tempery a díky jejich tvořivosti vznikne kouzelné zasněžené město.

Grafické listy:

- Hledání správné cestičky ptáčka ke krmítku.
- Správná cestička panáčka, který hledá své sánky.
- Chlapeček, který hledá své oblečení, aby mohl jít ven (přiřazujeme čarou oblečení, které patří na zimu).
- Přiřazování, které sporty patří na zimu (př. lyže – patří, plavání v rybníku – nepatří)

Realizace určitých částí:

S dětmi se jdeme podívat do zimní přírody, kde hledáme a poznáváme stopy zvířat ve sněhu. Navštívíme krmelce v lese, kam s dětmi dáme pro zvířátka potravu, abychom jim pomohli přežít zimu. Na školní zahradě máme i krmítko pro ptáčky, kterým také přisypeme potravu. Nejprve, než se ale vydáme do přírody, tak se společně seznámíme s tím, co jaké zvířátko jí a jaké ptáci tu přes zimu zůstávají.

K zimě patří i dětské radovánky se sněhem. Proto na školní zahradě si s dětmi užíváme radosti. Stavění sněhuláka, kterého si také patřičně ozdobíme knoflíky z uhlí, nos z mrkve, větvičky do ruky a hlavně nesmí chybět ani klobouk z hrnce či kyblíčku. Užíváme si sněhovou koulovanou, ale tak, aby to kamaráda nebolelo.

Za naší mateřskou školou je malý plácek, kde je mírný kopeček, tam s dětmi chodíme sánkovat. Ve školce máme k dispozici na zapůjčení lopaty a sánky na ježdění. Po dohodě s rodiči si děti do školy mohou donést své boby či sáně. Samozřejmě, než se vydáme ven užívat si kouzelných zimních sportů, tak si určíme společná pravidla, které musíme pevně dodržovat. Např. můžeme jet z kopce dolů, až ten před námi vstane a bude pryč z trasy, abychom si neublížili atd.

Zkousíme pokus s vodou. Do nádoby si nalijeme trochu vody a dáme to na mráz, po nějaké určité době se přijdeme podívat na nádobu, co se nám s tou vodou stalo. Zjistíme, že na mrazu se z vody stal led. Pokus uděláme i naopak: vezmeme nádobu se zmrzlou vodou (led) a položíme do tepla. Zjišťujeme, že teplem se led zase rozpustí na vodu. Tento pokus jsme zkoušeli na to, abychom dětem názorně předvedli, jak to probíhá. Tímto také vysvětlujeme, že když se otepluje, tak by v žádném případě neměly stoupat na zamrzlý rybník.

S dětmi si z vosku vymodelujeme vánoční cukroví (rohlíčky...), na papír nakreslíme velký talíř, kam cukroví z vosku pokládáme. Hostinu si vystavíme na stoleček v šatně. Tímto se snažíme motivovat děti k další činnosti a to k opravdovému pečení cukroví. V šatně vystavíme papír pro rodiče s prosbou, co je potřeba přinést za suroviny k pečení. Když děti přinesou suroviny, tak můžeme začít. Připravujeme si těsto na vanilkové rohlíčky (vanilkové rohlíčky byly vybrány podle malé obtížnosti pro děti). Dětem se práce se surovinami moc líbí a poznávají s nadšením postup práce. Každý má svojí polévkovou žlici a z pytlíku do misky přidávají mouku. Děti se seznamují s moukou, hebkost mouky na dotek, s cukrem, jak chutná, jaký je cukr na dotek, jak se zachází s vejcem, že musíme opatrně, aby se nerozbilo, když se rozbije, tak co se schovává pod skořápkou, vědět kdo snáší vajíčka. Když máme těsto hotové, tak tvarujeme rohlíčky do určité podoby, nejprve ukážeme názornou ukázkou tvarovaného rohlíčku. Děti opět poznávají dotekem teď už těsto, které vzniklo naší přípravou. Děti si s těstem vyhrají, jsou velice šikovné a hotové rohlíčky můžeme dát péct. O pečení se nám už postará paní provozní, která se o nás stará při podávání stravování. Při pečení nám celá školka provoní našim cukrovím a všem se sbíhají sliny na dobrotu, kterou jsme si udělali. Když jsou rohlíčky hotové, tak je s dětmi obalujeme v moučkovém cukru. Potom nám paní provozní každému na ubrousek dá náš rohlíček a ten si potom odnášíme při odchodu ze školky domů. Recept (příloha č. 1). Také před pečením si s dětmi připomeneme říkanku, která nás motivuje k umývání ručiček (příloha č. 4)

Další den poznáváme vůně čajů (sušené, sádkové – šípkový, jahodový...), koření (bobkový list, hřebíček, kmín, skořice, pepř celý...), sušeného ovoce (křížaly, pomeranč, banán, hrozinky...). Ranním kruhu prvně posíláme čaje, potom koření nasypané v mističce a na konec sušené ovoce. Děti poznávají podle přivonění, co jak se jmenuje. Podle hmatu poznáváme jemnost a drsnost. Čaje, koření, sušené ovoce použijeme na paměťové procvičování. Pod šátek schováme pár těchto druhů, nejprve si je pořádně prohlédneme a potom opět přikryjeme. Děti se nedívají a učitelka odebere jednu věc „Čáry, máry, fuk“ šátek odkryjeme a děti zkoumají, co nám pod šátečkem chybí. Další možnost procvičení je hmatové, kdy dáme do klobouku pár věcí a děti postupně sahají do klobouku a podle hmatu poznávají, na co sáhly, pak vyndají a koukneme se, jestli to poznaly.

U klavíru s dětmi nacvičujeme a zpíváme písně na Vánoční besídku. (příloha č. 3)

2) Léto plné pohádek

Záměr školního vzdělávacího programu:

- Procvičit paměť
- Učit naslouchat
- Rozvíjet fantazii, představivost a tvořivost
- Podporovat dětskou tvořivost prostřednictvím dramatické výchovy a výtvarné výchovy
- Procvičit sluchové vnímání
- Procvičit jemnou a hrubou motoriku, grafomotoriky
- Podporovat předmatematické představy (počítání knoflíků, porovnávání počtu knoflíků, počet bot, kaniček u pohádkového krtečka)
- Uvědomit si, co je dobré a co je špatné, co je dobro a zlo
- Seznámit se s některými pohádkovými bytostmi
- Zkoušet sladit pohyb s rytmem
- Osvojit si základy pro čtení a psaní
- Snažit se o to, aby si děti vážily knih

Artikulační cvičení:

- Rozcvičení mluvidel. Kůň, ryba, pusa, mlaskání, dotknutí se jazykem nosu, brady...

Rytmické cvičení:

- Vytleskávání svého jména a jiných slov. (Martin, listopad, prázdniny, jaro...)
- „Hlava, ramena, kolena, palce, kolena, palce, kolena, palce, uši, oči, pusa, nos...“

Prstové cvičení:

- „Já jsem palec, já ukazováček, já zase prsteníček...“
- „Dešťové kapičky běhali po plechu a dělali neplechu...“

Pohybová hra:

1., „Až já se natáhnu, tak na strop dosáhnu. (na špičky, ruce nad hlavou, natahujeme se ke sluníčku) Až já se skrčím, do vážky skočím. (skrčit do dřepu a vyskočit ze dřepu) Když já se zatočím, celý svět roztočím. (točíme se dokola, roztáhlé ruce)

2. Večerníček

- 1) Umí jenom čtyři slova,
dobrý večer, dobrou noc,
každý den je říká znova,
nenamluví toho moc.
- 2) Večerníček už k nám letí,
za ním letí všechny děti.
Hvězdičkám se vyhýbáme
a na žádnou nestoupáme.
- 3) Přeskakuje přes hvězdičky na nebeské klouzačce,
skáče tam a zase támhle,
dává pozor v zatáčce.
- 4) Tma se plíží potichoučku, kolem našich hvězdiček,
už jí bude hodně všude, hvězdy se v ní ztratily.

Cvičení k básničce:

- 1) Chodíme mezi hvězdičkami (které si předtím vyrobíme z papíru
- 2) Při básničce, na cinknutí zvonečku děti stejně jako Večerníček v pohádce, zaujmou místo na některé z hvězdiček položených na koberci.
- 3) Běháme v zástupu vázaném mezi hvězdičkami.
- 4) Přeskoky snožmo z místa na místo.
- 5) Správná technika plazení po břiše. Mezi hvězdičkami, na závěr každé dítě jednu hvězdu zakryje bříškem.

(inspirace, praxe MŠ Hříšice)

3. Hra na loupežníky:

- Paní učitelka si zahraje na loupežníka, stojí na druhé straně třídy a děti na opačné straně. „Jejda jak mě to kručí v bříšku, budu se muset asi projít po lese a někoho oloupit, určitě někdo bude mít nějakou dobrůtku.“ Loupežník se prochází, děti před ním utíkají. Když někoho chytne, tak s ním odejde do domečku. Loupežník si zdřímne a ostatní děti vymýšlejí, jak pomoc svému kamarádovi utéct od loupežníka.

4. Na zvířátka:

- Paní učitelka s dětmi říká: „Čáry, máry pod kočáry, ať jsou tady samé žáby.“
- Děti dělají žáby...
- Hra se opakuje, jsou tu sloni, pejsci, kravičky...
- Čáry, máry pod kočáry, ať tu jsou zase děti.“

5. Uvívíme věneček

- Děti sedí na koberečku, při písničce „uvívíme věneček, ze všech letních kytiček, jaké jméno máš?“ Dítě pohladíme a ten nám poví, jakou kytičku si vybral. „Tak pojd' mezi nás,“ chytíme ho za ruku a děláme vláček, až se s dětmi spojíme do kruhu. „věneček“

6. Lepidlo

- „Lepidlo se přilepilo na červenou barvu“ a děti hledají červenou barvu. „Lepidlo se přilepilo své koleno na kamarádovo koleno“ a děti přiloží své koleno na kamarádovo koleno...

Další pohádkové hry:

- Na princeznu
- Na vlka a kůzlátka
- Na Jeníčka a Mařenku

Hraní divadla:

1. Boudo, budko, kdo v tobě přebývá...(já zajíček ušáček...)
2. Perníkovou chaloupka
3. Kdo bydlí ze zvířátek v rukavičce.
4. Na loupežníky (Lotrando a Zubejda)
5. Smolíček Pacholíček

Čtení pohádek:

- S dětmi si čteme pohádky.
- Prohlížíme vlastní přinesené oblíbené knížky.
- Vyprávění o knížkách.
- „Jak potkala motýla Emanuela“- Václav Čtvrtek

- „O sluníčku a mráčku“
- „Dlouhý, Široký a Bystrozraký“ – Ladislav Dvořák
- „Krásní motýli“ – František Nepil

Pohádka o Sluníčku a Mráčku

Byl krásný den, obloha bez mráčků, to si zase probojovalo jednou sluníčko, když se objevilo na obloze a rozdávalo lidem, dětem a zvířátkům teplo. Všichni kolem měli radost, že je krásný slunečný den bez mráčků, že počasí přeje a sluníčko se na ně usmívá. „Děkujeme ti sluníčko, že nás tak pěkně zahříváš,“ skláněla sluníčku poklonu zvířátka. A tak sluníčko vesele tančilo po obloze, radovalo se a pouštělo dolů teplé paprsky, že z poupátek se rozvily na velký květ, stromy se zelenaly, že země rašila zelená tráva. To ale naštvalo mráčka, který už se pár dní na oblohu nedostal, jeho místo mu už několik dní blokovalo sluníčko. „Zmiz odsud, teď je řada na mně. Už tu svítíš několik dní, teď tě zase vystřídám já.“ Rozčiloval se mráček. „Mě mají lidé a zvířátka raději, zůstanu, kde jsem,“ oznámilo sluníčko a nehlo se ze svého místa. Založilo si ruce v bok a čertilo se na mráčka a ne a ne ustoupit. A tak se ti dva začali na obloze přetahovat o své místo, najednou nahoře zavládl chaos, zvířátka se dívala na oblohu, co se to tam děje. Jak se sluníčko s mráčkem perou o své místo. Chvilí svítilo sluníčko, najednou bylo zataženo a padal déšť, to když vyšťouchl mráček sluníčko ze svého místa. A tak to bylo stále dokola. Byl to hotový bláznec, chvíli posílalo sluníčko své paprsky dolů, hned na to se vecpal na sluníččino místo mráček, který naštvane sršel z oblohy déšť. Zvířátka už začínala být naštvaná. „Takhle to přece nejde, nemohli byste se domluvit? Co takhle jeden den, sluníčko a druhý den mráček?“ Navrhoval zajíček. „Spravedlivě se střídejte. Mezitím, co bude na obloze mráček, se může sluníčko prospat a odpočinout si a pak naopak.“ Sluníčko s mráčkem se na sebe podívali, popřemýšleli a nakonec s návrhem zajíčka souhlasili. „To by šlo, alespoň si odpočineme,“ rozhodlo se sluníčko. A tak zatímco sluníčko vesele doma spalo, zabral na obloze svoje místo mráček. Sem tam zatáhl oblohu, jindy zase spustil déšť. Když už byl unavený, zavolal na sluníčko, ať ho jde vystřídat a to se vesele rozzářilo na obloze. A tak byli oba dva spokojeni, že se dokázali domluvit. (inspirace, praxe MŠ Hříšice)

- Při čtení pohádky relaxujeme.
- S dětmi si o pohádce povídáme, co bylo špatné a co naopak dobré.

Básně:

Mahulenka

Ivana Augustová

Červené sukýnky, nahoru nosy,
Po poli tančí panenky bosy.
Tancují, výskají v žitném poli,
K večeru nožky, ach ouvej, bolí.
(Sluníčko, roč.21, č.10)

Dupe ježek

Dupe ježek, dupe v lese,
Jablíčko si sebou nese.
děti lesem běhají
A ježečka hledají.

Kukla

Jan Čarek

Byla jedna kukla
a ta kukla pukla,
vyletěl z ní jarní svět,
motýl krásný jako květ.

Potkala ho včelička,
udivená celičká:
Ach, co ty jsi za stvoření,
vždyť jsi jako kytíčka.

Motýlek jí ale řekl:

Což některá z kyticek

lítá, lítá, jen se kmitá?

Já jsem přeci motýlek!

(Čarokruh)

Výtvarná výchova:

- 1) Skládání Večerníčkovské čepice z papíru.
- 2) Vyrábění pohádkových masek.
 - Děti si vyberou, jakou chtějí šablonu, mají na výběr si svojí masku buď polepit kousíčky natrhaného barevného papíru (papír si sami natrhají) a dobarvit voskovkami nebo masku polepit látkou, kterou s učitelky pomocí nastříháme. Maskám vystříhneme oči a přiděláme gumičku.
- 3) Obkreslení šablony hvězdičky, kterou si vybarvíme a vystříhneme (hvězdičky použijeme k pohybové hře).
- 4) Temperami dle svého výběru či fantazie si namalujeme každý svojí oblíbenou pohádkovou postavu.

5) Vytvoření své vlastní obrázkové knížky:

- Dětské obrázky, které při volném ranním kreslení nakreslí, spojíme dle jejich vlastního výběru k sobě a přicvakneme, aby u sebe držely a vznikla dětská knížečka plná obrázků.

6) Krteček

- Dětem pomůžeme podle šablony na A3 obkreslit pohádkového krtečka, kterého si temperami vybarvíme.
- Podle šablony obkreslíme krtečkovi kalhoty, které si vybarvíme barvou dle svého výběru a kalhotky přilepíme lepidlem krtečkovi.
- Obkreslíme podle šablony krtinec. Vyříznutou bramboru ve tvaru kolečka namáčíme do barvy a obtiskujeme bramboru na krtinec...ostatní děti si mohou vybrat jinou metodu: kdy si natrhají hnědý papír na kousíčky a zmuchlají do kuličky, které přilepíme na krtinec.
- Krtečkovi kalhoty „obšijeme“ tužkou po straně přerušovanou čarou.
- Vystříhneme z papíru kapsu, kterou přilepíme ke kalhotám a „obšijeme“ tužkou při okraji přerušovanou čarou.
- S ubrouskem složíme do trojúhelníčku kapesníček, který přiložíme do kapsičky ke kalhotám.
- Dětskými jehlami přišijeme kalhotám knoflíky.
- Podle šablony obkreslíme a vystříhneme boty pro krtečka, boty přilepíme, do bot přiděláme díry, kterými propleteme a učíme se zavázat kaničky.
- Krtečka přilepíme lepidlem na krtinec.

7) Pohádkové puzzle:

- Obkreslíme podle šablony kruh, který rozdělíme na části. Vybereme si pohádkové postavy, kde jsou vždy dva páry (motýl Emanuel a Víla Amálka, Vochomůrka a Křemílek...), nakreslené- vystříhnuté rozstříhneme od sebe, zamícháme a pak přilepujeme, jaký pár k sobě patří, do kruhu nebo jen přikládáme, abychom mohli skládat vícekrát.

8) Pohádkové hodiny

Grafické listy:

- Od Večerníčka vedou cestičky ke srdíčku, k mráčku...tou barvou, která je napsaná.

- Přiřadit k Večerníčkově věci, které začínají na stejné písmenko jako Večerníček (veverka - patří, televize – nepatří). Vybarvíme obrázky.
- Jaká cestička vede do chaloupky.

Cvičení na píseň z Večerníčku (s CD):

„Dříve než nám klesnou víčka těsně před spaním před spaním,

(stoj ruce v bok, pérování v kolenou)

uvidíme Večerníčka, jak se uklání,

(na slovo „uklání“ hluboký úklon)

pokud Vám není moc – dobrý večer dobrou noc

(stoj, levá ruka v bok, pravá mává)

zamává čepičkou.

(nad hlavou zleva doprava)

Z kouzelných hromádek hází lístky pohádek

(stoj, levá ruka dlaní nahoru ve výši)

maličkou ručičkou.

(prsou, pravá z ní jakoby prsty bere a doprava odhazuje listy s pohádkou)

Nežli brouček složí krovky, aniž řekl „smím“?

(stoj spojný, pérování v kolenou, ruce rozpažit, pohyb rukou povýš x poníž)

Z televizní obrazovky krokem Rumcajsím

(ruce v bok, rázné pochodování na místě)

loupežník vykročí, s každým pánem zatočí

(na slovo „zatočí“ se otočíme o 360 stupňů)

Manku má copatou

(ruce napodobí culíky od uší na rameno)

zahvízdá, zapíská, vždycky najde Cipíska

(spoj spojný, dlaně ukazováčky u koutků úst)

bradu má vousatou.

(rty napodobujeme pískání, ručičkou na bradě ukážeme vousy)

Červená se Vochomůrka, letí motýlek, v trávě sedí Vochomůrka vedle Křemílek.

(běh na špičkách na místě, lokty k tělu, paže povýš, uvolněné dlaně v zápěstí – třepání)

Zkoumají pravidla, jak se vaří povidla, vařečkou míchají.

(stoj rozkročný, překlon, levá ruka v bok, v pravé jakoby držíme vařečku a v hrnci před sebou míchají povidla, aby se nepřipálila)

Kdopak dřív uteče, až jim hrnec přeteče, to se nás neptají.

(ruce v bok, rychlý běh na místě)

Stěžoval si vodník Česílko, že mu v noci někdo odnes vodní křesílko.

(stoj rozkročný, dlaně ze široka přikládáním na tváře s mírnými úklony do stran)

Strašlivý kocour Fous, Pištu rád by kous, pořád prý smůlu má.

(stoj spojný, křečovitým rozvíráním a zavíráním dlaní před obličejem – drápky)

Všechno zná Všeználek, všechno kazí Neználek, chytřejší vyhrává.

(stoj spojný, pérování v kolenou, lokty u těla, dlaně nahoru – otáčet v zápěstí)

Mámo, pojd' se taky dívat s námi, táto, pojd' se taky smát, dokud krásná paní neoznámí: tak a teď už hajdy spát!

(chůze na špičkách na místě dokola, ruce vzpažit a spojit prsty nad hlavou, v polovině změnit směr, aby se dětem netočila hlava)

Dříve než Vám klesnou víčka těsně před spaním.....“1 sloka se opakuje

Lalalá, lalalá, lala, lala, lalalá.....

(ruce v bok, poskoky na místě, střídat nohy)

Lalalá, lalalá, lala, lala, lalalá.....

(stoj na místě, tleskání do rytmu, zamáváme nad hlavou)

(inspirace, praxe MŠ Hříšice)

Dotazník:

Při tvorbě dotazníků jsem vycházela ze skutečnosti, že paní učitelky v mateřských školách si často stěžují na mnoho administrativy, kterou musí vykonávat. Předpokládala jsem tedy, že budou tvorbu třídního vzdělávacího programu vnímat spíše jako zátěž a práci navíc.

Pro své zjištění jsem si vybrala dotazníkovou metodu, kde jsou uzavřené odpovědi. Osobně jsem obešla 7 různých školek, kde jsem poprosila o vyplnění 46 učitelek. Návratnost dotazníku byla 100%.

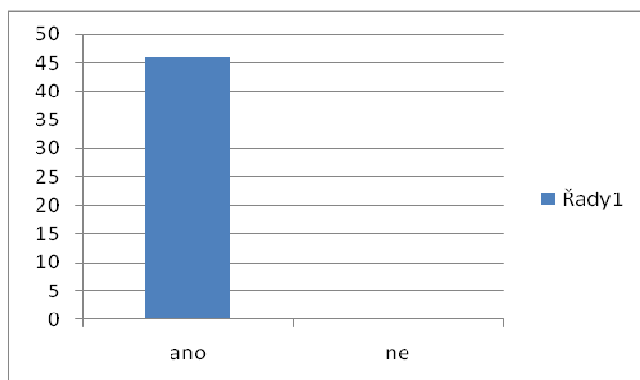
1. Tvoříte ve Vaší mateřské škole třídní vzdělávací program?

ANO

NE

ODPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
ANO	46
NE	0

Grafické znázornění:

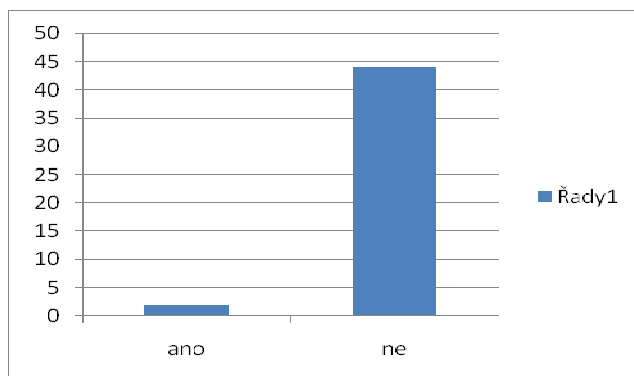

Na tuto otázku odpověděly všechny učitelky, že třídní vzdělávací program pro svoji třídu vytvářejí. Myslím si, že je správné tento třídní vzdělávací program si vypracovávat a už na každém záleží, jakou si s tím dá práci.

2. Je pro Vás obtížné vytvořit TVP?

ANO	NE
ODPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
ANO	2
NE	44

Grafické znázornění:

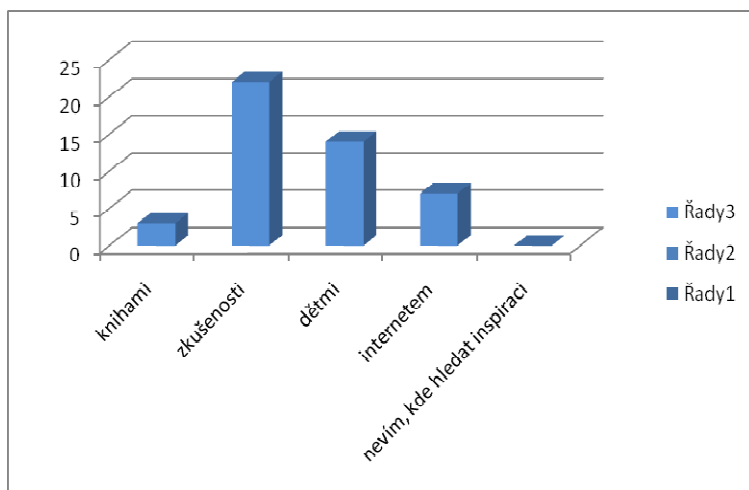
TVP je obtížné vytvořit pro 2 paní učitelky, které v dotazníku zaškrtnly slovo ano. Podle mého názoru, jsou to buď učitelky, které teprve nastoupily a nemají s TVP ještě velké zkušenosti.

3. Při tvorbě obsahové části TVP se inspirujete:

- a) knihami
- b) zkušenost (svými nebo zkušenost kolegyň)
- c) dětmi
- d) internetem
- e) nevím, kde hledat inspiraci

ODPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
a) knihami	3
b) zkušenost (své či kolegyň)	22
c) dětmi	14
d) internetem	7
e) nevím, kde hledat inspiraci	0

Grafické znázornění:

Paní učitelky se spíše inspirojí svými dřívějšími zkušenostmi, které za svojí praxi získaly či návrhy svých kolegyně. Na druhém místě uvedlo 14 učitelek, které se inspirojí dětmi. 7 dotazovaných se inspirojuje internetem, kde hledají zajímavé články a internetové stránky jiných školek. Nejméně učitelek se inspirojuje knihami, pouze 3 dotazované dávají přednost literatuře. Ani jedna paní učitelka nemá problém s tím, aby nevěděla, kde inspiraci vyhledat.

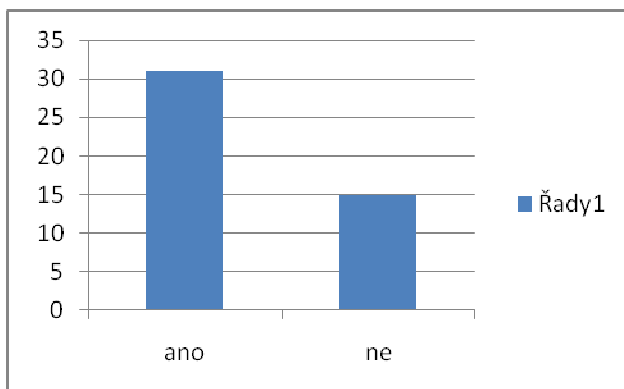
4. Držíte se pevně toho, co máte v TVP?

ANO

NE

ODPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
ANO	31
NE	15

Grafické znázornění:

Podle mého názoru v této mé dotazující otázce bylo velice důležité, aby se dotazované povšimly slova „pevně“, které je ve větě důležité a které mění odpověď, pokud si ho neuvědomí. Přesto 31 dotazovaných odpovědělo, že se pevně ve své třídě drží TVP, zato 15 se pevně TVP nedrží. Každý si tuto otázku přeloží po svém. Je na učitelce, zda nějakou činnost použije, i když jí má rozpracovanou v TVP, uváží, jestli je v dané situaci vhodná. Ale postupem času můžeme také přijít na nové činnosti, které zapojíme, aniž bychom je neměli zařazené v TVP.

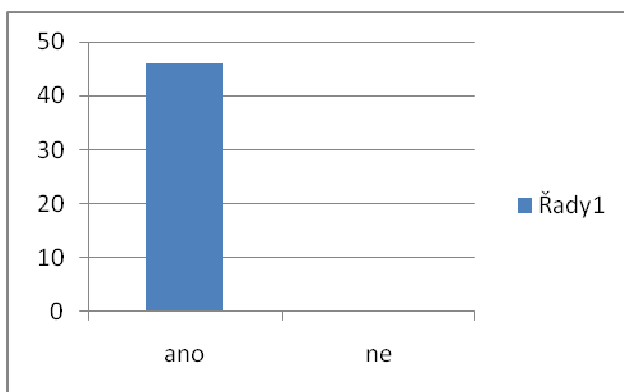
5. Myslíte si, že Váš TVP obsahuje všechny prvky, které mu náleží?

ANO

NE

ODPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
ANO	46
NE	0

Grafické znázornění:

Všechny dotazované odpověděly, že si myslí, že jejich vytvořený TVP obsahuje veškeré prvky, které by měl mít.

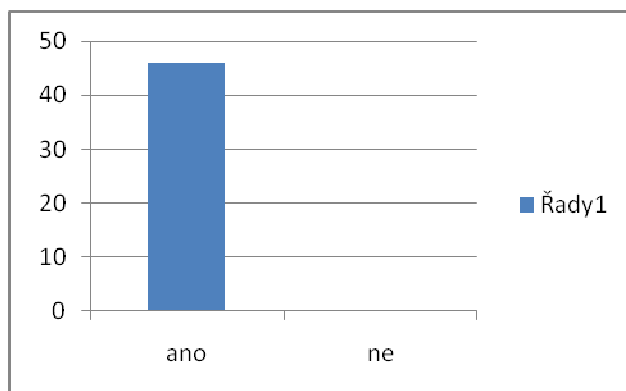
6. Předložila byste bez obav svůj TVP k nahlédnutí státní inspekci?

ANO

NE

ODPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
ANO	46
NE	0

Grafické znázornění:

Tato otázka se prolíná s otázkou předchozí (5. otázka). Podle mého názoru, když všech 46 dotazovaných si myslí, že jejich TVP obsahuje všechny prvky, co mají být, tak by neměl být problém svůj třídní vzdělávací program předložit k nahlédnutí státní inspekci. Proto také ani jedna dotazovaná nemá strach svůj TVP předložit.

7. S kým vytváříte TVP?

a) sama

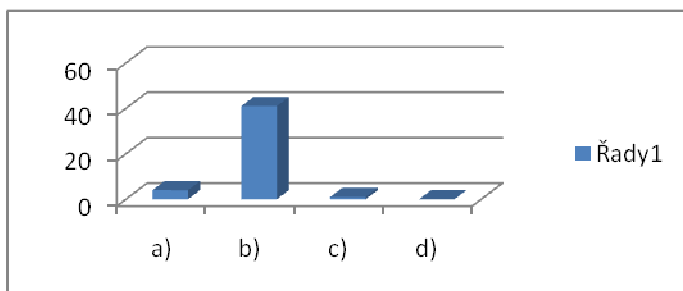
b) s kolegyní

c) vytváří ho paní ředitelka

d) nevytváříme TVP

ODPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
a) sama	4
b) s kolegyní	41
c) vytváří ho paní ředitelka	1
d) nevytváříme TVP	0

Grafické znázornění:

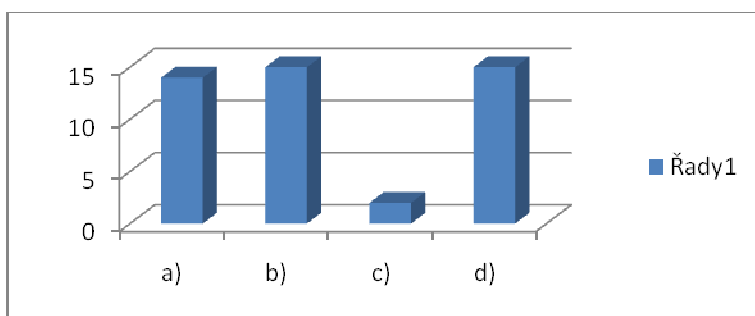
41 dotazovaných vytváří TVP s kolegyní, jsou většinou ty paní učitelky, které se dvě střídají na jednu třídu. Proto je dobré spolupracovat, aby měly stejné cíle a záměry. 4 vytvářejí TVP samostatně, jsou to většinou učitelky, které jsou na třídu sami. Jen v jedné mateřské škole vytváří TVP ředitelka, tato školka je na vesnici a dotazovaná je nejen paní ředitelka, ale také paní učitelka.

8. Je součástí vašeho TVP rozpracování tematických celků?

- a) ano
- b) ne
- c) občas
- d) jen určité témata

ODPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
a) ano	14
b) ne	15
c) občas	2
d) jen určité témata	15

Grafické znázornění:

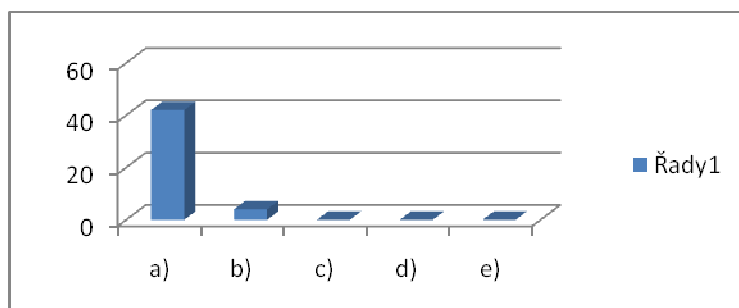
Na otázku, zda učitelky rozpracovávají tematické celky v TVP, jsme dostali tuto odpověď: 14 dotazovaných odpovědělo, ano tematické celky rozpracováváme. 15 odpovědělo, že ne. 2 dotazované tematické celky rozpracovávají jen občas 15 z nich jen určitá témata. Jak už jsem jednou říkala, na každé z nich je, zda si svůj TVP rozpracuje dopodrobna.

9. Seznamujete rodiče se svým TVP?

- a) ano, mají celý TVP k dispozici na internetu nebo v písemné podobě
- b) ano, vyvěšujeme postupně části TVP v šatně či jiném rodiči běžně navštěvovaném prostoru
- c) ano, ale jen s tematickými celky, ostatní části nepovažujeme za vhodné
- d) ano, ale jen pravidla, která máme pro rodiče
- e) ne, s TVP rodiče neseznamujeme

OPOVĚĎ	POČET DOTAZOVANÝCH
a) ano, mají celý TVP k dispozici na internetu nebo v písemné podobě	42
b) ano, vyvěšujeme postupně části TVP v šatně či jiném rodiči běžně navštěvovaném prostoru	4
c) ano, ale jen s tematickými celky, ostatní části nepovažujeme za vhodné	0
d) ano, ale jen pravidla, která máme pro rodiče	0
e) ne, s TVP rodiče neseznamujeme	0

Grafické znázornění:

42 dotazovaných se svým TVP seznamuje rodiče pomocí svých internetových stránkách či v písemné podobě ve třídě dítěte, kde mají k dispozici k nahlédnutí celý TVP jejich třídy, kdo které dochází jejich děti. 4 dotazované uvedly, že TVP postupně vyvěšují v šatně na nástěnce. Poslední otázky nezaškrtl nikdo. Myslím si, že je správné, aby rodiče měli přehled o tom, co se ve třídě jejich dětí odehrává a co se učí.

Závěr dotazníku:

Dotazníkem jsem chtěla zjistit, zda je pro učitelky v mateřské škole obtížná tvorba obsahové části TVP. Předpokládala jsem, že učitelky vnímají tvorbu TVP jako významnou zátěž pro svou práci. Podle mého výzkumu ale vyplynulo, že pro učitelky není žádný problém vypracovat svůj vlastní třídní vzdělávací program pro svojí třídu. Učitelky ví, kde hledat inspiraci, pokud si sami neví rady, jak TVP vypracovat. Můj předpoklad se nepotvrdil a já jsem ráda, že tomu tak je. Myslím si, že každá učitelka, která chce učit děti v mateřské škole, by k vytvoření TVP a k rozvíjení tematických celků měla mít kladný vztah, dát volnost fantazii, tvořivosti, nápaditosti a vědět jak naplňovat veškeré cíle a záměry ve vzdělávání, které jsou dané. Nejdůležitější je mít láskyplný vztah k dětem.

Závěr:

Učitelé v mateřských školách vycházejí z rámcového vzdělávacího programu, který je zákonem daný a z něhož vytvářejí svůj vlastní školní vzdělávací program, který je daný pro celou mateřskou školu. Ze školního vzdělávacího programu vychází třídní vzdělávací program daný pro určitou třídu v mateřské škole. Každá škola si školní vzdělávací program vytváří sama, tak jako každá učitelka si sama rozpracovává ve svém třídním vzdělávacím programu tematické celky. Je na každé učitelce, zda si ho vypracuje a také jak ho vypracuje. Školní a třídní vzdělávací program by se měl držet zásadních podmínek pro předškolní vzdělávání dle rámcového vzdělávacího programu. Učitelka, která chce působit v mateřské škole, by měla s těmito programy být zcela seznámena a vědět, jak se s nimi pracuje, co by měly obsahovat, čeho docílit, jak vzdělávat děti do dalšího kroku svého života a jak naplnit jejich radostné dětství.

V dnešní době máme mnoho možností, jak a čím se inspirovat. V knihovnách máme krásně zpracované knihy, které nám názorně ukazují, jak při práci s dětmi pracovat, pomáhají nám k nakouknutí do určitých činností s dětmi, jak postupovat při tvoření školního a třídního programu. Pomoc můžeme vyhledat nejen pomocí internetu, ale i zkušenostmi svých kolegyně, vycházejících časopisů, ale především se inspiroje k další práci díky dětem.

Učitelka by měla mít k dětem krásný vztah, dokazovat jim její náklonnost, mít fantazii pro tvořivost, dát dětem přirozené vzdělání a možnost prožít kouzelné dětství. A mnoho dalších kladných vlastností.

Svým dotazníkovým výzkumem, jsem chtěla zjistit, jestli jsou v mateřských školách učitelky, kterým dělá problém vytvořit třídní vzdělávací plán a zda vědí, kde hledat inspiraci pro nové poznání a vypracování tematických celků. Dospěla jsem dle zjištění, že učitelky nemají zcela žádný problém pro tvoření třídního vzdělávacího programu a vědí, kde hledat inspiraci, pokud sami si neví rady. V dotazníku se vyskytly učitelky, pro které je těžké vypracovávat třídní vzdělávací program. Podle mého názoru jsou to učitelky, které s touto profesí začínají a nemají velké zkušenosti jako jejich starší kolegyně.

Mojí bakalářskou prací jsem získala mnoho poznání a zkušeností, jak sestavovat školní a třídní vzdělávací program, dle požadavků a základních pravidel pro předškolní vzdělávání.

Seznam použité literatury:

- MERTIN, V., GILLERNOVÁ, I., *Psychologie pro učitelky MŠ*, Vid. 1. Praha: Portál, 2003., 233 s. ISBN 80-7178-799-X
- OPRAVILOVÁ, E., GEBHARTOVÁ, V., *Jaro v mateřské škole*, Vid. 1. Praha: Portál, 1998. 128 s. ISBN-80-7178-210-6
- OPRAVILOVÁ, E., GEBHARTOVÁ, V., *Léto v mateřské škole*, Vid. 1. Praha: Portál, 1998. 125 s. ISBN-80-7178-245-9
- OPRAVILOVÁ, E., GEBHARTOVÁ, V., *Podzim v mateřské škole*, Vid. 1. Praha: Portál, 1998. 128 s. ISBN-80-7178-268-8
- OPRAVILOVÁ E., GEBHARTOVÁ, V., *Zima v mateřské škole*, Vid. 1. Praha: Portál, 1998. 128 s. ISBN-80-7178-268-8
- SVOBODOVÁ, E., *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*, Praha: RAABE, 2007. 133 s. ISBN 80-86307-39-5
- SVOBODOVÁ, E., *Obsah a formy předškolního vzdělávání*, JU České Budějovice, Pedagogická fakulta, 2007. 75 s. ISBN 978-80-7040-4
- VONDRUŠKOVÁ, A., SVOBODOVÁ, E., BUĎÁRKOVÁ, I., LEJSKOVÁ, P., ŠÍŠINKOVÁ, E., *Svátky a významné dny v programu MŠ*, Praha: RAABE, 2007
- KOLEKTIV AUTORŮ: *Manuál k tvorbě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy*, Praha: VÚP, 2005., 31 s. ISBN 80-87000-01-3
- KOLEKTIV AUTORŮ: *Praktický průvodce třídním vzdělávacím programem mateřské školy*, Vid. 1. Praha: VÚP, 2006. 31 s. ISBN 80-87000-04-8
- KOLEKTIV AUTORŮ: *Rámcový program pro předškolní vzdělání*, Praha: VÚP, 2005. 46 s. ISBN 80-87000-00-5

Příloha č. 1

Recept na vanilkové rohlíčky

Suroviny:

150 g hladké mouky

100 g másla

20 g moučkového cukru

50 g mletých oříšků

2 žloutků

1 vanilkový cukr na obalení

Postup:

Připravíme si do mísy všechny suroviny, přidáme rozstrouhané nebo na rozměklé máslo a žloutky, dobře rozpracujeme a hotové těsto necháme odpočinout a pak vytvarujeme do dlouhé špičky, ze které nakrájíme dílky. Z těsta pak tvoříme malé rohlíčky, které upečeme v horké troubě. Ještě teplé obalujeme ve vanilkovém cukru. Přejeme dobrou chuť.

Příloha č. 2

Dotazník

1. Tvoříte ve Vaší mateřské škole třídní vzdělávací program?

ANO

NE

2. Je pro Vás obtížné vytvořit TVP?

ANO

NE

3. Při tvorbě obsahové části TVP se inspirujete:

a) knihami

b) zkušenost (svými nebo zkušenost kolegyně)

c) dětmi

d) internetem

e) nevím, kde hledat inspiraci

4. Držíte se pevně toho, co máte v TVP?

ANO

NE

5. Myslíte si, že Váš TVP obsahuje všechny prvky, které mu náleží?

ANO

NE

6. Předložila byste bez obav svůj TVP k nahlédnutí státní inspekci?

ANO

NE

7. S kým vytváříte TVP?

a) sama

b) s kolegyní

c) vytváří ho paní ředitelka

d) nevytváříme TVP

8. Je součástí vašeho TVP rozpracování tematických celků?

a) ano

b) ne

- c) občas
- d) jen určité témata

9. Seznamujete rodiče se svým TVP?

- a) ano, mají celý TVP k dispozici na internetu nebo v písemné podobě
- b) ano, vyvěšujeme postupně části TVP v šatně či jiném rodiči běžně navštěvovaném prostoru
- c) ano, ale jen s tematickými celky, ostatní části nepovažujeme za vhodné
- d) ano, ale jen pravidla, která máme pro rodiče
- e) ne, s TVP rodiče neseznamujeme

Příloha č. 3

Vánoční písně

Purpura

Tiše a ochotně purpura na plotně voní, stále voní, nikdo si nevšimá, že život mění se v dým.

Snad jenom v podkroví básnici bláhoví pro ni slzy roní, hrany ji odzvoní rampouchem křišťálovým.

Slunce se vynoří, hned však se k pohoří skloní, rychle skloní, a pak se dostaví dlouhá a pokojná noc.

Tiše a ochotně purpura na plotně voní, stále voní, po ní k nám vklouzlo to tajemné kouzlo Vánoc

Měj se dobře, Jezulátko, přespanilé pacholátko! S tebou se loučíme, Bohu poroučíme.

Rolničky

Sláva, už je sníh, jedem na saních, kluci křičí, zvonek zní, jenom táta ztich.

Kouká na syna, uši napíná... Co to slyší v rolničkách? Na co vzpomíná?

Rolničky, rolničky, kdopak vám dal hlas? Kašpárek maličký nebo děda Mráz?

Rolničky, rolničky, co to zvoní v nich? Maminčiny písničky, Vánoce a sníh.

Zvonky dětských let, rozezvoňte svět! Těm, co už jsou dospělí, ať je znova pět!

Zvoňte zlehýnka, stačí chvilinka: Vzpomínka jak rolničky v srdci zacinká.

Rolničky, rolničky, kdopak vám dal hlas? Kašpárek maličký nebo děda Mráz?

Rolničky, rolničky, co to zvoní v nich? Maminčiny písničky, Vánoce a sníh.

Štědrý večer nastal

Štědrej večer nastal,

štědrej večer nastal,

koledy přichystal,

koledy přichystal.

Paní mámo vstaňte,
 Paní mámo vstaňte,
 koledu nám dejte,
 koledu nám dejte,

Paní máma vstala,
 Paní máma vstala,
 koledu nám dala,
 koledu nám dala

Moderato
 Štěd - rej ve - čer na - stal. Štěd - rej ve - čer na - stal.
 ko - le - dy při - chys - tal, ko - le - dy při - chy - stal.

Jak jsi krásné neviňátko

1. Jak jsi krásné, neviňátko, vprostřed bídy nebožátko! Před tebou padáme, dary své skládáme.
2. Já ti nesu dvě kozičky, by zahřály tvé údičky. Já zas trochu mléčka, by kvetly tvá líčka.
3. Já ti nesu veselého, beránka ze stáda svého, s ním si můžeš hráti, libě žertovati.
4. A co mi ti nuzní dáme? Darovati co nemáme, my ti zadudáme, písničky zpíváme!
5. Pastuškové mu dudají, zvuky dud se rozléhají, slavně dudy dují, všeci prozpěvují.

Narodil se Kristus Pán

Narodil se Kristus Pán, veselme se,
 z růže kvítek vykvet nám, radujme se.

R. Z života čistého,

z rodu královského,
nám, nám na-ro-dil se.

Pásli ovce Valaši

Pásli ovce Valaši, / při betlémském salaši: /: hajdom, hajdom, tydli dom :/

Anděl se jim ukázal, / do Betléma jít kázal: hajdom...

Jděte, jděte, pospěšte, / Ježíška tam najdete: hajdom...

On tam leží v jesličkách, / zavnutý v pleničkách: hajdom...

Anděl zpívá písničku, / pozdravuje matičku: hajdom...

Zdravas, Panno Maria, / Matko Boží spanilá!: hajdom...

Maria se starala, / kde by plének nabrala: hajdom...

Utrhneme z růže květ, / obvineme celý svět: hajdom.

Vánoce, Vánoce přicházejí

Refrén:

Vánoce, Vánoce přicházejí, zpívejme přátelé,
po roce Vánoce, Vánoce přicházejí, šťastné a veselé.

Proč si děda říct si nedá tluče o stůl v předsíni,
a pak běda, marně hledá kapra pod skříní,
Naše teta peče léta na Vánoce vánočku,
nereptáme aspoň máme něco pro kočku. Ref: Vánoce....

Bez prskavek tvrdil Slávek na Štědrý den nelze být
a pak táta s minimaxem zavlažoval byt.

Tyhle ryby neměly by maso míti samou kost,
říká táta vždy, když chvátá na pohotovost. Ref: Vánoce..

Jednou v roce na Vánoce strejda housle popadne,
jeho vinou se z nich linou tóny záhadné.
Strejdu vida děda přidá „Neseme vám noviny,“
čímž prakticky zničí vždycky večer rodinný.

A když sní se,co je v míse, televizor pustíme,
v jizbě dusné všechno usne k blaženosti mé.
Mně se taky klíží zraky, bylo toho trochu moc,
máme na rok na klid nárok, zas až do Vánoc.

Jé
Vánoce, Vánoce přicházejí, zpívejme přátelé,
po roce Vánoce, Vánoce přicházejí, šťastné a veselé.

Zima

Padá, padá po pápěrce
snížek na zem potichu.
Chalupy jsou zahaleny
jako v bílém kožichu.
Než přelétl sivý mráček
je i ze mne sněhuláček.

Prosinec

Venku tiše nasněží,
zvony zvoní na věžích.
Nejkrásnější ze všech nocí
chodí k lidem o Vánocích.
Ve sváteční světnici
voní čerstvé jehličí...

Stromek už je rozsvícený
sluníčko se vrací k zemi.

Sněhulák

Nemám písek, nemám hlínu

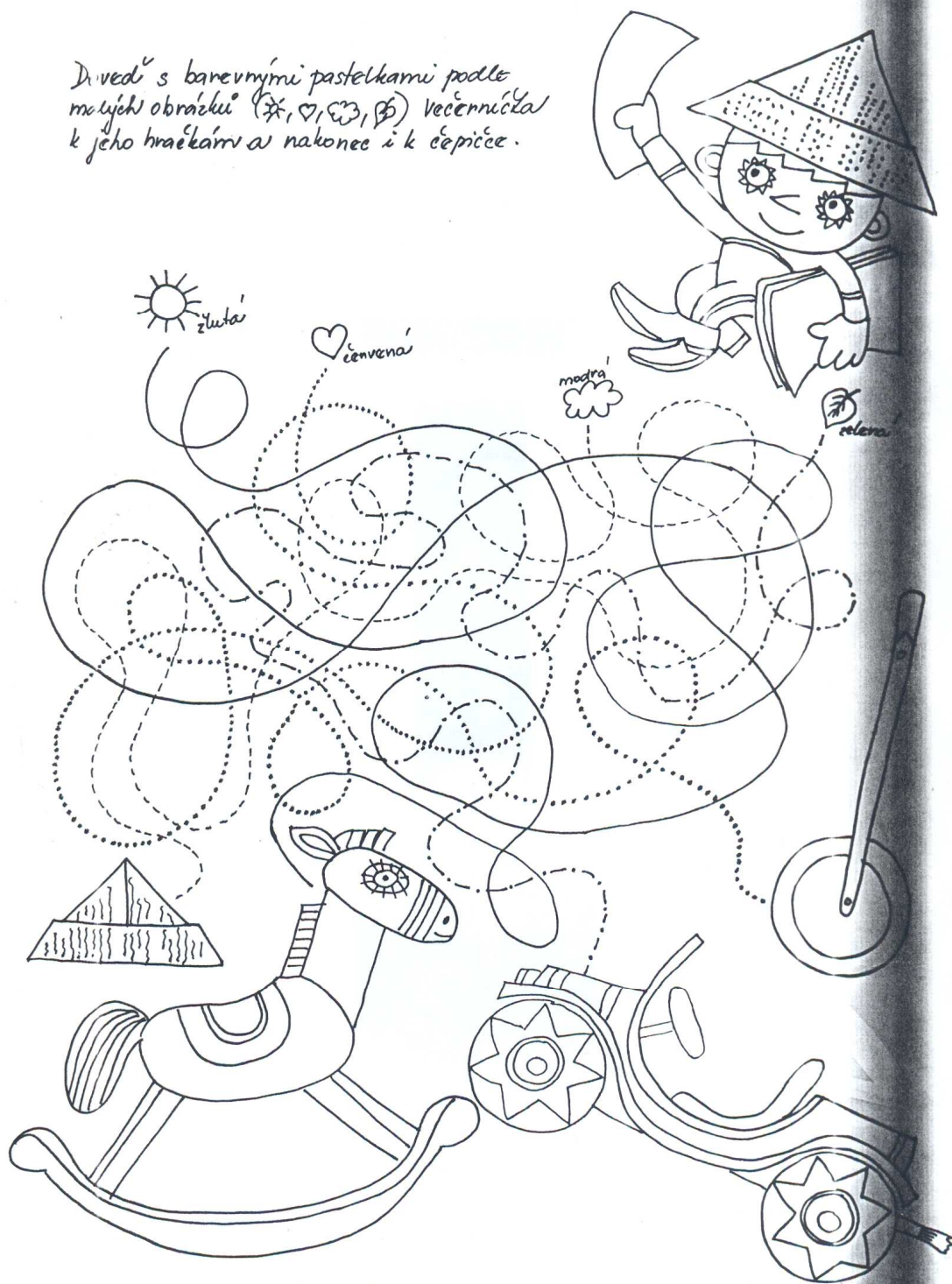
ani žádnou plastelínu.
Mám jen sněhu zásoby,
nebojím se náhody.
Přesto stavím sněhuláka,
už mě nikdo neodláká.
Do očí uhlíky,
na břicho knoflíky –
ach, ten je veliký!
(Kopecká Z. – Básničky od srdíčka)

Ruce

To jsou ruce,
to jsou dlaně,
mýdlo s vodou patří na ně.
A po mýdle,
dobré jídlo
A po jídle zase mýdlo.

Do vedí s barevnými pastelkami podle
 malých obrázků (☀, ♥, ☁, ☁) večernička
 k jeho hračkám a nakonec i k čepici.

kterou cestičkou dobruší
večerníček do chaloupky?

Vyparva písmena v a všechny obrázky které na první pohled
začínají - stejně jako
VEČERNÍČEK

Příloha č. 6

Zadělávání těsta na vanilkové rohlíčky.

Hostina koblížků, práce s voskem.

Volná hra dětí v mateřské škole.

Volná hra s hedvábím.

Zimní radovánky v domečku.

Vaření z písku, bláta a sněhu.

Karnevalové masky dětí, které si vyrobily.

